

Problematika ochrany životního prostředí ve městě Velká Bystřice

Barbora Zapletalová

Bakalářská práce
2023

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Barbora Zapletalová**
Osobní číslo: **M20370**
Studijní program: **B0413A050024 Ekonomika a management**
Specializace: **Ekonomika a management veřejné správy a regionálního rozvoje**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Problematika ochrany životního prostředí ve městě Velká Bystřice**

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Zpracujte literární rešerši a představte základní pojmy, právní úpravy a ekonomické nástroje týkající se životního prostředí pro české obce.

II. Praktická část

- Charakterizujte město Velká Bystřice.
- Analyzujte současný stav životního prostředí a identifikujte hlavní problémy ve městě Velká Bystřice.
- Navrhněte opatření ke zlepšení ochrany životního prostředí ve městě Velká Bystřice.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- BITTNER, Michal. *Úvod do udržitelného rozvoje: Souvislosti enviromentálního pilíře*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2013, 248 s. ISBN 978-80-210-6622-9.
- BRUNN, Stanley D. et al. *Cities of the world: Regional patterns and urban environments*. 6th ed. Lanham: Rowman & Littlefield. 2016, 587 s. ISBN 978-14-422-4916-5.
- DAMOHOŘSKÝ, Milan a Tereza SNOPKOVÁ. *Role obcí v ochraně životního prostředí z pohledu práva*. 1. vyd. Praha: Eva Rozkottová, 2015, 222 s. ISBN 978-80-87975-31-2.
- JELÍNKOVÁ, Jitka. *Občan, spolek, obec a úřad v ochraně životního prostředí: praktický průvodce*. 1. vyd. Praha: Grada, 2017, 272 s. ISBN 978-80-271-0508-3.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Jiří Zicha, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Datum zadání bakalářské práce: **10. února 2023**
Termín odevzdání bakalářské práce: **19. května 2023**

L.S.

prof. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

doc. Ing. Petr Novák, Ph.D.
garant studijního programu

Ve Zlíně dne 10. února 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

Jméno a příjmení:

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zaměřuje na problematiku ochrany životního prostředí ve městě Velká Bystřice. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se zabývá základními východisky týkající se životního prostředí. Zaměřuje se také na pravomoci obcí v rámci životního prostředí a na jeho finanční péči. A řeší vybrané problémy životního prostředí ve městě a jejich možná opatření. V úvodu praktické části je uvedena charakteristika města Velké Bystřice. Práce se poté zabývá analýzou jednotlivých složek životního prostředí a financování ve městě Velká Bystřice. Součástí praktické části jsou také dva řízené rozhovory řešící danou problematiku. V závěru práce jsou představeny návrhy projektů a doporučení na zlepšení ochrany životního prostředí ve městě Velká Bystřice. Tyto návrhy a doporučení vychází z analýz jednotlivých složek a z rozhovorů s respondenty.

Klíčová slova: životní prostředí, město, ekologie, ochrana, znečištění, Velká Bystřice

ABSTRACT

The bachelor thesis focuses on the issue of environmental protection in Velká Bystřice. The thesis is divided into theoretical and practical parts. The theoretical part deals with the basic background concerning the environment. It also focuses on the powers of municipalities within the environment and its financial care. And it addresses selected environmental problems in the city and their possible measures. In the introduction of the practical part, the characteristics of the town of Velké Bystřice are presented. The thesis then examines the analysis of the various environmental components and financing in the town of Velka Bystřice. The practical part also includes two guided interviews addressing the issue. The thesis concludes with project proposals and recommendations for improving environmental protection in Velká Bystřice. These suggestions and recommendations are based on the analysis of the individual components and interviews with the respondents.

Keywords: Environment, Town, Ecology, Protection, Pollution, Velká Bystřice

Chtěla bych poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce panu JUDr. Jiřímu Zichovi za jeho ochotu, čas a hodnotné rady, které mi během zpracování bakalářské práce pomohly. Také bych chtěla poděkovat respondentům, kteří mi umožnili poskytnout rozhovor, a to paní Mgr. Marice Dvořákové, vedoucí stavebního úřadu a panu JUDr. Jiřímu Pospíšilovi, místostarostovi města.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 ZÁKLADNÍ VÝCHODISKA PROBLEMATIKY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	12
1.1 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	12
1.2 ZNEČIŠTĚNÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.....	12
1.3 OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	13
1.4 UDRŽITELNÝ ROZVOJ	15
2 PRÁVNÍ POSTAVENÍ OBCÍ	17
2.1 STRUKTURA ČESKÝCH OBCÍ	17
2.2 ORGÁNY OBCE	17
2.3 PRAVOMOC OBCE PŘI OCHRANĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	18
2.3.1 Přenesená působnost	18
2.3.2 Samostatná působnost	19
3 FINANCOVÁNÍ OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	21
3.1 MEZINÁRODNÍ ZDROJE	21
3.2 CENTRÁLNÍ ZDROJE	22
3.3 ÚZEMNÍ ZDROJE	23
3.3.1 Financování životního prostředí z rozpočtů obce	23
4 VYBRANÉ PROBLÉMY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ MĚST	29
4.1 OVZDUŠÍ	29
4.1.1 Nástroje ekologické politiky měst v oblasti ochrany ovzduší.....	29
4.2 VODA	30
4.2.1 Nástroje čištění a ochrana městských vod	31
4.3 KOMUNÁLNÍ ODPAD	32
4.3.1 Nakládání s komunálním odpadem v obci	32
II PRAKTICKÁ ČÁST	34
5 CHARAKTERISTIKA MĚSTA VELKÁ BYSTRICE	35
6 ANALÝZA PROBLEMATIKY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ VE MĚSTĚ VELKÁ	37
6.1 SOUČASNÝ STAV JEDNOTLIVÝCH SLOŽEK ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	37
6.1.1 Ovzduší	37
6.1.2 Voda	39

6.1.3	Komunální odpad	41
6.1.4	Půda.....	44
6.2	FINANCOVÁNÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	46
6.2.1	Rozpočet města	46
6.3	AKTIVITY MĚSTA PODPORUJÍCÍ OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	49
6.3.1	Čištění řeky Bystřice	49
6.3.2	Uklid'me Velkou Bystřici.....	50
6.3.3	Ekoseriál.....	50
6.3.4	Průzkum domovního odpadu	50
6.4	PROJEKTY MĚSTA PŘÍSPÍVAJÍCÍ K OCHRANĚ ŽP	50
6.5	STRUKTUROVANÝ ROZHOVOR.....	52
6.6	SOUHRN A ZHODNOCENÍ ANALYTICKÉ ČÁSTI.....	54
7	NÁVRHY PROJEKTŮ NA OPATŘENÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.....	57
7.1	KOMUNITNÍ VÝSADBA STROMŮ	57
7.2	ENVIROMENTÁLNÍ OSVĚTA OBČANŮ A FINANČNÍCH PODPORÁCH	59
7.3	ZACHYTÁVÁNÍ SRÁŽKOVÉ VODY	60
7.4	DALŠÍ MOŽNÁ DOPORUČENÍ	62
	ZÁVĚR	63
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	64
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	69
	SEZNAM OBRÁZKŮ	71
	SEZNAM TABULEK.....	72
	SEZNAM GRAFŮ	73
	SEZNAM PŘÍLOH.....	74

ÚVOD

Životní prostředí je nedílnou součástí našeho života, bez něj bychom tu dnes nebyli. Kvalita jeho stavu dopadá na všechny po celém světě. Bohužel v dnešní době se stav kvality životního prostředí stále zhoršuje. Můžeme za to především my lidé, jako největší konzumenti na světě, kteří „přispíváme“ ke zhoršování životního prostředí. Díky světovým organizacím, výzkumům a finanční podpoře mají v dnešní době nejen lidé, organizace, firmy, ale i např. obce či města větší zájem tuto problematiku řešit.

S nárůstem počtu obyvatel a průmyslových zón ve městě se objevuje mnoho výzev, jako jsou znečištění ovzduší, nedostatek zeleně či vody, problémy s komunálním odpadem. Tato problematika se řeší méně či více v každém městě či obci. Bakalářská práce na téma Problematika ochrany životního prostředí ve městě Velká Bystřice se zaměřuje na analýzu současného stavu životního prostředí ve městě Velká Bystřice, na jeho problémy a možná řešení.

Dělí se do dvou částí. V teoretické části jsou vysvětleny základní pojmy, které se pojí s problematikou ochrany životního prostředí a pravomoci obcí při ochraně „svého“ prostředí. Dále se teoretická část zaměřuje na financování této problematiky, na nejčastější problémy znečištění a nástroje životního prostředí ve městech.

Praktická část se zaměřuje na město Velká Bystřice, její současný stav životního prostředí a nakládání města s touto problematikou. Nachází se zde analýza jednotlivých složek životního prostředí, finanční péče města do životního prostředí, aktivity a projekty, které město vytváří. Dle analýzy stavu a rozhovorů se závěr práce zaměřuje na návrhy, opatření na zlepšení stavu a doporučení městu, jak lze zlepšit ochranu životního prostředí v daném městě.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem práce je uvést hlavní problematiku životního prostředí ve městě a vysvětlit základní pojmy s touto problematikou spojeny. Analyzovat aktuální stav jednotlivých složek životního prostředí ve městě Velká Bystřice a navrhnou projekty k jeho zlepšení.

V teoretické části byla využita rešerše z českých i zahraničních zdrojů. Tyto zdroje byly především literárního typu nebo z internetových článků. Legislativní poznatky byly čerpány z internetové stránky Zákony pro lidi.

Analýza jednotlivých složek životního prostředí v praktické části byla vytvořena z veřejně dostupných zdrojů a ze zdrojů poskytnuté městským obecním úřadem. Jedná se o strategické dokumenty města a o městské internetové stránky. Při řešení finanční péče města byl využit internetový portál Monitor zabývající se veřejnými financemi. Při analýze projektů města byla využita webová stránka Evropské unie, kde lze najít všechny financované a spolufinancované projekty. Součástí praktické části jsou dva řízené rozhovory s úřednicí městského úřadu ve Velké Bystřici a s místostarostou Velké Bystřice. Analýza jednotlivých faktů, poznatků z jednotlivých složek životního prostředí byla rozvržena do SWOT analýzy, která byla nápomocná k vypracování tří návrhů opatření na zlepšení životního stavu ve městě Velká Bystřice. Z analýzy bylo v závěru práce vytvořeno doporučení pro město o péči a ochranu životního prostředí.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÍ VÝCHODISKA PROBLEMATIKY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Pro lepší pochopení problematiky ochrany životního prostředí je důležité charakterizovat základní pojmy.

1.1 Životní prostředí

Životní prostředí je chápáno z mnoha úhlů pohledu, a proto existuje i mnoho definic. Obecně lze životní prostředí (dále jen ŽP) chápat, jako vše kolem nás, kde existují podmínky pro vznik, žití a zánik živých organismů (živočichů, hub, rostlin, bakterií a sinic). (Marková, 2014, s. 10)

Postupem času, kdy tohle téma bylo čím dál tím více řešeno, vznikaly další definice, které tento pojem upřesňovaly. Organizace UNESCO uvedla formulaci ŽP takto: „*Životní prostředí je ta část světa, se kterou je živý organismus ve stálé interakci, to znamená, kterou používá, mění a které se musí přizpůsobovat.*“. Tato formulace více rozšířila řešený pojem. (Marková, 2014, s. 11)

V naší zemi definici ŽP zakotvuje zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, a zní: „*že ŽP je vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie*“. Tento zákon se dále zabývá podrobnější charakteristikou, která uvádí jednotlivé složky a druhy ŽP. (zákon č. 17/1992 Sb.)

1.2 Znečištění životního prostředí

Jedním z hlavních terminů, který souvisí se znečištěním ŽP, je pojem emise. Což je polutant, který se uvolňuje do prostředí. Emise mohou být v podobě plynné, kapalně nebo pevné. Uvádí se v měřítku, které slouží k lepšímu sledování vypouštěných škodlivých látek. Zpravidla se měří v hmotnosti za určitý čas (tuny za rok). Dělí se na primární a sekundární. Primární pochází přímo ze zdroje a nedochází u nich ke změně. Sekundární se vytváří pomocí fyzických a chemických procesů. (Matthews, 2014, s. 336, Braniš, 2016, s. 182–185)

Nejvíce se tyto cizorodé látky produkují z elektráren, havárií z průmyslových výroben, dopravy nebo komunálního odpadu. Dalším důsledkem znečištění je zvýšení průmyslu a růstu lidské populace. S pojmem emise se pojí i pojem imise. Ty představují výsledné

znečištění ŽP. Ukládají se v půdě, organismech a rostlinách. Nejčastěji se monitorují v ovzduší, kde mohou mít tuhou (prach, aerosol) nebo plynou (sloučeniny prvků: např. oxid dusíku, oxid síry) podobu. Monitorují se v jednotce $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ¹. Poletavý prach se rozděluje do tří kategorií PM₁₀, PM_{2.5} a PM₁, podle jednotlivých velikostí částic. PM₁₀ (z anglického názvu „Particulate Matter“) jsou částice, nacházející se v ovzduší, velké do 10 mikrometrů. Ty se běžně prostřednictvím dýchání dostávají do lidského těla. Čím tedy menší částice, tím jsou nebezpečnější pro lidské zdraví. (Braniš, 2016, s. 183–185, zákon č. 201/2012 Sb.)

Znečištění je také zahrnuto do zákona o ŽP, a je chápáno jako „*vnášení takových fyzikálních, chemických nebo biologických činitelů do životního prostředí v důsledku lidské činnosti, které jsou svou podstatou nebo množstvím cizorodé pro dané prostředí.*“ (zákon č. 17/1992 Sb.)

1.3 Ochrana životního prostředí

Díky škodlivým dopadům na zdraví obyvatel a přírody, vznikají čím dál tím přísnější zákony a směrnice, které je třeba dodržovat. Díky vstupu České republiky do Evropské unie (dále jen EU) vychází zpravidla naše nástroje a legislativní opatření na ochranu ŽP z legislativních dokumentů EU.

Už v samotné smlouvě o fungování EU je uvedeno, že EU má právní kompetenci jednat v politice o ŽP, a to ve všech složkách a oblastech. Později bylo prohlášeno uníí spojení s OSN, o společném vytvoření Akčního programu na podporu ochrany ŽP. V roce 2022 vstoupil v platnost už 8. Akční program, jehož jeden z hlavních cílů je snižování emisí skleníkových plynů a posílení přírodních zdrojů. Jeho platnost je do roku 2030. (Kurrer, ©2022)

System práva ŽP se dělí do tří základních skupin právní úpravy:

1. Ochrana složek životního prostředí

mezi základní složky ŽP se především řadí:

- Ovzduší
- Voda
- Půda

¹ Mikrogram na metr krychlový (Braniš, 2016, s. 183)

- Příroda a krajiny. (Jančářová, 2015, s. 13)

2. Ochrana životního prostředí před zdroji ohrožení

zde především patří:

- Nakládání s odpady
- Nakládání s chemickými látkami
- Negativní vliv zemědělské činnosti
- Hluk a zdraví
- Záření. (Jančářová, 2015, s. 394)

3. Průřezové nástroje

zde především patří:

- **Posuzování vlivů** – účelem je zhodnocení, zmírnění či předejití zátěže na ŽP u vybraných činností, staveb či technologií. Existují dva režimy posuzování vlivů – **EIA** (posuzování vlivů **záměrů** na ŽP) a **SEA** (posuzování vlivů **konceptů** na ŽP). Ta se oproti EIA zaměřuje na koncepci, tedy plány či myšlenky (např. územní plány, plány odpadového hospodářství).
- **Integrovaná prevence** – zaměřuje se na omezení dopadů znečištění u negativních lidských aktivit, především na zemědělskou a průmyslovou činnost.
- **Stavební zákon** – legislativa, která se zaměřuje na územní plánování, cíle, nástroje, rozhodování či posuzování vlivů na ŽP, a také upravuje stavební řád či podmínky pro projektovou činnost.
- **Odpovědnost:**
 - Správněprávní – zaměřuje se na ochranu ŽP svěřenou orgánům veřejné správy.
 - Ekologické újma – specializuje se na povinnosti k předcházení újmy u ekologických činností, případně pak na její nápravy. Podle zákona je za ekologickou újmu považováno to, co je měřitelné a má negativní účinky na přírodní zdroje (např. ochrana živočichů, povrchové nebo podzemní vody).

- Trestněprávní – se zabývá trestnými činy orientovanými vůči ŽP. Ty náleží do tzv. „environmentální právní“ odpovědnosti, kam patří odpovědnost za protiprávní jednání, které způsobilo nepříznivý dopad na ŽP. (Jančářová, 2016, s. 346)

1.4 Udržitelný rozvoj

Dalším důležitým pojmem pro ŽP je udržitelný rozvoj. Tento pojem vznikl na konci 20. století ze strachu a obav o budoucnost nás, našeho světa a naší ekonomiky. Díky postupnému zvětšování technologického vývoje a zvyšování využívání neobnovitelných zdrojů. (Polášková a kol., 2011, s. 15)

Trvale udržitelný rozvoj nejlépe definovala OSN, jako „*takový rozvoj, který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval schopnost příštích generací uspokojovat jejich potřeby.*“ (Polášková a kol., 2011, s. 16)

Je postaven na třech základních pilířích, a to ekonomickém, sociálním a environmentálním. Tudiž je jeho hlavním cílem zharmonizovat hospodářské odvětví se přírodou a technický vývoj omezovat environmentálními podmínkami. (Polášková a kol., 2011, s. 16–17)

Reakcí České republiky na globální Rozvojovou agendu přijatou Valným shromážděním OSN v roce 2015 byl Strategický rámec pro Českou republiku 2030, který uvedl 17 cílů udržitelného rozvoje do domácího kontextu a nahradil tak strategický dokument z roku 2010. (Strategický rámec České republiky 2030, ©2017)

Aby obce zjistily svoji udržitelnost, vychází z hodnocení rozvoje za pomoci indikátorů. OSN sama stanovila několik hlavních indikátorů, podle kterých sami obce vychází dle své specifikace a disponibilních informací. Hlavními a nejlepšími indikátory jsou aktivně řešené problémy (např. HDP, emise skleníkových plynů nebo celková ekologická stopa), ale také obce mohou za indikátor považovat běžné chování své veřejnosti i bez složitějších výpočtů a vzorců. Sady indikátorů se také nalézají ve výše zmiňovaném strategickém dokumentu. (Bittner, 2013, s.123–125)

Ve světě se vyskytuje pojem udržitelné město, které se zaměřuje na čtyři základní oblasti, na: politiku, ekonomiku, ekologii a kulturu. Existuje mnoha způsobů, jak právě udržitelnost ve městě vybudovat (např. snižování závislosti na fosilních palivech, využívání úspory vody, recyklace odpadu, podpora chůze a cyklistiky, ale také budování závislosti na lokálních potravinách). Jedním z klíčových prvků vycházející ze zkušeností měst o dosažení městské

udržitelnosti, je zapojení obyvatel do rozhodujících procesů o své budoucnosti o ochraně přírody a rozšiřování jejich znalostí o dané problematice. (Brunn, 2016, s. 44)

2 PRÁVNÍ POSTAVENÍ OBCÍ

Základní definice obce je stanovena v Ústavě České republiky v zákoně č. 1/1993 Sb., v 7. části s názvem územní samospráva. Další konkrétnější záležitosti spojené s ní jsou ustanovené v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení),

Mezi základní rysy obce se řadí: „*vlastní území, občané (jako FO, jejichž statní občanství je české a mají nahlášen trvalý pobyt v obci a dosáhli 18 let), kompetentnost spravovat si své záležitosti sama (na základě samostatné působnosti), hospodařit podle svého majetku a financí, chránit veřejný zájem péčí o všestranný rozvoj obce a pod svým jménem vystupovat v právnících vztazích*“. (zákon č. 128/2000 Sb.)

2.1 Struktura českých obcí

Obec můžeme podle určitých vlastností a kritérií rozlišit na dva základní územní typy:

- **Město** – zákonné ustanovení považuje za město obec, kterou obývá více jak 3 000 obyvatel a je stanovena po souhlasu vlády (předsedou Poslanecké sněmovny). Pro město je typické větší zastavěné a osídlené území. S městem jsou také spojovány ekonomické, kulturní a sociální potřeby a větší dostupnost služeb.
- **Venkovská obec** – vesnice či ves je považována za území s nižším počtem zalidnění a osídlení. Je zde typický zemědělský a hospodářský charakter. Tento typ obce však není přesně zakotven v zákoně. (Kadeřábková a Peková, 2012, s. 54)

2.2 Orgány obce

Orgány obce se skládají z FO. Na základě těchto orgánů obec vystupuje navenek jako veřejnoprávní korporace. Zákon o obcích definuje čtyři hlavní orgány obce a jejich působnost. (Vstupní vzdělávání následné: Organizace a činnost veřejné správy ©2022, s. 56)

- **Zastupitelstvo obce**

Je nejvyšší samosprávný orgán obce. Je tvořeno ze členů, kteří jsou voleni občany v komunálních volbách a jejich počet je stanoven zákonem podle počtu obyvatel v obci. Do zákonem stanovených pravomocí zastupitelstva na základě samostatné působnosti obce patří např. schvalování programů rozvoje obce a rozpočtu obce, vydávání obecně závazných vyhlášek obce nebo zřizování a rušení obecní policie. (Vstupní vzdělávání následné: Organizace a činnost veřejné správy ©2022, s. 57)

- **Rada obce**

Pohlíží se na ni jako na výkonný orgán obce a je zřízena v obci, pokud má 15 a více zastupitelů. Členové rady jsou voleni z řad zastupitelů, a vždy jde o lichý počet. Stanoví-li tak zákon, může rada obce nejen vykonávat působnost samostatnou, ale také přenesenou. Mezi její hlavní činnosti patří: plnění úkolů od zastupitelstva, ale i činnosti výhradně stanovené pro radu, mezi ně patří: zřizování a rušení oddělení a odborů na obecním úřadě a rozdělování jejich pravomocí, zakládání pravidel pro vyřizování stížností a petic atd. (Vstupní vzdělávání následné: Organizace a činnost veřejné správy ©2022, s. 62-64)

- **Starosta obce**

Je jednočlenný orgán obce, je volen zastupitelstvem do čela obce. V čele statutárního města se starosta nazývá primátor. Mezi kompetence starosty obce patří: zastupování obce navenek, nesení zodpovědnosti za informovanost veřejnosti o působnostech obce, řízení zasedání zastupitelstva a rady obce, podepisování právních dokumentů usnesených zastupitelstvem a radou obce atd. (Vstupní vzdělávání následné: Organizace a činnost veřejné správy ©2022, s. 66-67)

- **Obecní úřad**

Je tvořen ze starosty, místostarosty, tajemníka OÚ (je-li zřízen) a ze zaměstnanců OÚ. V čele stojí výše zmíněný starosta. Radou obce může dojít k rozdělení OÚ na jednotlivé odbory a oddělení dle činnosti. V samostatné působnosti OÚ vykonává úkoly zadané od zastupitelstva a další činnosti státní správy již mu svěřené. (Vstupní vzdělávání následné: Organizace a činnost veřejné správy ©2022 s. 68-71)

2.3 Pravomoc obce při ochraně životního prostředí

Obec, jako součást soustavy orgánů veřejné správy nebo jako územní samosprávný celek, by měla vždy myslet na udržitelný rozvoj ve své obci i na ochranu svých obyvatel.

2.3.1 Přenesená působnost

Přenesenou působností se rozumí, že výkon státní správy byl ze zákona v určitém rozsahu přenesen státem na územní samosprávný celek. (zákoně č. 128/2000 Sb.)

Patří sem:

- **základní rozsah obce** – v její kompetentnosti je např. evidence obyvatel,

- **obec s pověřeným obecním úřadem** – může vydávat např. stavební povolení, přesný seznam obcí s pověřením obecním úřadem se nachází v zákoně č. 314/2002 Sb. o stanovení obcí s pověřeným úřadem,
- **obecní úřad se rozšířenou působností** – má oprávnění vydávat občanské průkazy a cestovní pasy. (zákoně č. 128/2000 Sb.)

Výkonost obce při přenesené působnosti je odvíjena od předpisů ústředních orgánu (Usnesení vlády a směrnice ústředních správních předpisů). Tyto dokumenty se nachází ve věstníku pro orgány obcí pro přenesenou působnost obce. (Jelínková, 2017, s. 127)

Obce podle zákona mají ve správě agentu, ve které se řeší kácení všech dřevin, mimo lesních a jejich opětovnou výsadbu. (Jelínková, 2017, s. 127)

Obce v přenesené působnosti mají podle zákona v kompetenci vydávat právní předpisy, nařízení obce, stanoviska, opatření obecné povahy nebo rozhodnutí. Může se jednat o regulační řád o ochraně ovzduší, který je přesně definován v zákoně o ochraně ovzduší. (Jelínková, 2017, s. 127)

2.3.2 Samostatná působnost

Samostatnou působností se rozumí, že obce mají v kompetenci spravovat si své záležitosti sami, dle svého uvážení, pokud ovšem jsou v souladu se zákonem. Nedojde-li k souladu, může do řízení obce zasáhnout i státní orgán. Mezi základní činnosti samostatné působnosti obce patří: vydávání obecně závazných vyhlášek, schvalování a hospodaření s rozpočtem, poskytování dotací atd. (zákoně č. 128/2000 Sb.)

Díky obecně závazným vyhláškám (dále jen OZV) se v obci udržuje pořádek a bezpečnost. To platí i pro péči o ŽP. (Damohorský a Snopková, 2015, s. 29)

Při vydávání OZV, se obec řídí právním řádem, v něm je stanovené, že vyhláška je schválena zastupitelstvem na veřejné schůzi, a poté je starostou a místostarostou podepsána podle zákona č. 35/2021 Sb., o Sběrce právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů. Od roku 2022 je povinností zaslat OZV v elektronické podobě do portálu Sbírký právních předpisů územních samosprávných celků, a tím je vyvěšena. Pokud dojde ke zjištění, že byla zaslána chybná nebo nesprávná vyhláška, vyzve obec správce o výmaz této vyhlášky ze Sbírký právních předpisů. Zpravidla v 15. dni po vyhlášení nabývá účinnosti, není-li to ve vyhlášce stanovené jinak. Díky elektronické podobě je ihned zpřístupněna Ministerstvu vnitra, které má povinnost ji zkontrolovat. Při nejasnostech nebo

nesouladu se zákony se může ve Sbírce právních předpisů zveřejnit rozhodnutí Ministerstva vnitra či krajského úřadu o pozastavení účinnosti nebo rozhodnutí Ústavního soudu o zrušení dané vyhlášky. (zákona č. 35/2021 Sb.)

Mezi OZV obcí, které jsou prospěšné pro péči o ŽP spadají především: vyhlášky o udržení čistoty na ulicích a jiných veřejných prostranstvích, o ochraně veřejné zeleně, o komunálních odpadech nebo také o podmínkách pro spalování suchých rostlinných materiálů. (Damohorský a Snopková, 2015, s. 31)

3 FINANCOVÁNÍ OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Primárním předpokladem pro zlepšení či ochranu ŽP je právě finanční péče. Je odrazem poptávky veřejnosti po ochraně ŽP na mezinárodní a národní úrovni. Tuto potřebu lze vyčíslit nejen výší vynaložených finančních prostředků z vlastních zdrojů územního samosprávného celku, ale také výší finanční podpory z veřejných financí, případně z rozpočtů. (Zpráva o životním prostředí České republiky 2021, ©2022)

Veřejné finance znázorňují peněžní vztahy a operace, jako je tvorba, rozdělení a použití financí mezi instituce, které s těmito financemi disponují, přičemž jedním ze subjektů zpravidla bývá stát či obec. Jejich funkcí je:

- **alokace** – cílem je rozdělení prostředku mezi soukromou a veřejnou sféru a zvýšit tak mikroekonomickou úroveň,
- **stabilizace** – zabývá se ekonomickým cyklem, tedy makroekonomickými ukazateli,
- **redistribuce** – řeší změny při rozdělení příjmů, za účelem zabezpečení míry důchodu ve společnosti. (Vše o veřejných financích, 2023)

Výdaje do péče o ŽP se postupně začaly ve veřejných rozpočtech objevovat až po 70. letech minulého století. Může za to především zjištění skutečného stavu ŽP a větší rozmach informací o této problematice. (Peková, 2012, s. 319)

Veřejné výdaje na ochranu ŽP se dělí podle jejich zdrojů na mezinárodní, centrální a územní. (Zpráva o životním prostředí České republiky 2021, ©2022)

3.1 Mezinárodní zdroje

Díky podpoře z Evropské unie a možnosti spolufinancování projektů z jiných mezinárodních zdrojů má ČR příležitost využít finanční podporu na svoje environmentální programy. V současné době se jedná především o Norské Fondy, program LIFE nebo Interreg. Z EU je pak nejvíce financován Operační program ŽP (OPŽP). Ten je aktuálně vytvořen na období 2021–2027, ze kterého mohou především čerpat územní samosprávné celky, PO, FO, ale i vysoké školy a vzdělávací instituce. Z oblastí, ze kterých lze v aktuálním programu čerpat, jsou např.: posílení biologické rozmanitosti, přechod z oběhového hospodářství nebo odolnost vůči přírodním katastrofám. (Zpráva o životním prostředí České republiky 2021, ©2022, Abeceda fondů EU 2021-2027, 2022)

3.2 Centrální zdroje

Mezi centrální zdroje se především řadí zdroje ze státního rozpočtu a státních fondů, kde hlavní působnost má Státní fond životního prostředí (dále jen SFŽP). (Zpráva o životním prostředí České republiky 2021, ©2022)

MŽP formou dotací a vratných finančních výpomocí poskytuje finance pro činnost národních organizačních složek a příspěvkových organizací působících v resortu ŽP. Mezi odborné organizace, kterým jsou poskytovány peněžní prostředky ze zdrojů MŽP spadají: Agentura ochrany přírody, Národní parky, Povodí Vltavy, Labe, a Moravy, Český ekologický ústav atd. (Finanční nástroje, ©2008–2023)

Fiskální výdaje resortů MŽP se odvíjejí především od rozpočtových příjmů v rámci státního rozpočtu, zdrojů SFŽP ČR a bývalého Fondu národního majetku ČR, který je v rámci zvláštních účtů privatizace řízen Ministerstvem financí. (Finanční nástroje, ©2008–2023)

SFŽP byl založen zákonem č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí České republiky jako národní organizace odlišná od rozpočtového a hospodářského typu a je spravován MŽP ČR. Mezi další předpisy upravující jeho činnost patří: Jednací řád Rady Fondu, Směrnice MŽP o poskytování finančních prostředků a Status fondu. Hlavním účelem fondu je tvoření doplňkových peněžních prostředků na podporu ochrany ŽP ve všech odvětvích a také vytvoření pozitivní ekonomické prostředky pro realizaci národní ekologické politiky. (Peková, 2012, s. 321–322)

Příjmy SFŽP tvoří zejména úhrada za znečištění nebo škody na ŽP (např. náklady na vodu, poplatky za znečištění ovzduší nebo náklady na nakládání s odpady) a související splátky úvěrů a jejich úroků. O použití peněžních prostředků fondu rozhoduje ministr ŽP na návrh poradního orgánu z Rady Fondu. Příjmy ovšem nejsou součástí Státního fondu. (O SFŽP ČR, ©2023)

Výdaje fondu tvoří nástroje na poskytování finanční pomoci, především pro regionální a obecní celky. Jsou to zejména příspěvky na vybudování kanalizace či čistírny odpadních vod, zakládání skládek nebo spaloven pro odpad, rozšiřování výsadby zeleně či přispívání na akce spojené s výukou o ekologii. (O SFŽP ČR, ©2023)

Financuje také mnoho programů, jako Národní program Životní prostředí (NPŽP) nebo program Nová zelená úspora (NZÚ). Podpora z NPŽP je rozdělena do devíti

prioritních oblastí: „voda, ovzduší, odpady, staré zátěže a environmentální rizika, příroda a krajina životní prostředí ve městech a obcích, environmentální prevence, inovativní a demonstrační projekty, energetické úspory a příprava projektů“. O dotaci z NPŽP lze požádat na základě výzev, které přesně stanovují podmínky pro získání podpory. Mezi aktuální výzvy, které mohou obcím pomoci s problematikou patří např. Výzva č. 14/2016: Územní studie krajiny nebo Výzva č. 9/2021: Zdroje pitné vody. NZÚ se zaměřuje na dotace v rámci úsporného bydlení, a to zateplení, zelené střechy, fotovoltaiku nebo tepelná čerpadla. (O programu, ©2023)

3.3 Územní zdroje

Do územního zdroje financování spadají krajské úřady a obce. Na krajském úřadě se o péči ŽP stará příslušný odbor. Příjmy odboru ŽP se hlavně skládají z výnosů pokut nebo poplatků stanovených zákonem o ochraně ŽP. (Zpráva o životním prostředí České republiky 2021, ©2022)

3.3.1 Financování životního prostředí z rozpočtů obce

Přehled s nakládáním finančních prostředků obce zajišťuje několik nástrojů finančního řízení. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, řeší, že obce mají povinnost zpracovávat rozpočty a rozpočtové výhledy. Rozpočtovým výhledem se myslí pomocný nástroj ke střednědobému finančnímu plánování, zpravidla od 2 do 5 let po roce sestavení rozpočtu. Rozpočtové výhledy obsahují příjmové a výdajové údaje, zejména závazky a pohledávky dlouhodobějšího charakteru, finanční zdroje a potřeby na perspektivní projekty obce. Sestavení výhledu je pro všechny obce v ČR povinné, jinak hrozí vysoké pokuty. (zákon č. 250/2000 Sb.)

Rozpočet je podle téhož zákona finanční plán sloužící k řízení peněžitých prostředků obce na hospodářský rok (stejný jako kalendářní rok). S ohledem na to, jde především o operační plán s relativně omezeným využitím rozpočtu pro dlouhodobé nebo strategické plánování. Rozpočet obsahuje příjmy, výdaje, ostatní operace a také tvorbu a použití peněžních fondů. (Provazníková, 2015, s. 51)

V hospodaření s rozpočtem platí následující rovnice:

$$F_1 + P - V = F_2;$$

kde F_1 je začáteční stav finančního prostředku, P jsou příjmy, V výdaje a F_2 konečný stav financí na konci období. (Provazníková, 2015, s. 52)

K finanční rezervě dojde, pokud je F_2 větší než F_1 , a naopak, je-li F_1 větší, než F_2 dochází tak ke schodkovému rozpočtu, u kterého je zapotřebí použít rezervy z minulého období nebo jiných zdrojů na dorovnání bilance rozpočtu. (zákon č. 250/2000 Sb.)

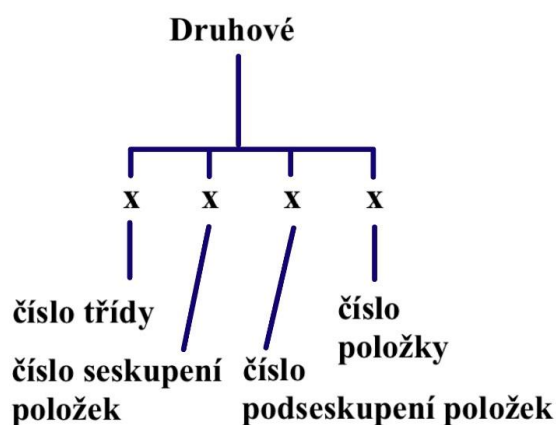
Rozpočtovým procesem obce se rozumí činnost obce související s přípravou návrhů rozpočtu, schvalováním a plněním v průběhu rozpočtového období, a poté průběžnou a následnou kontrolou plnění. Rozpočtový proces je plynulý a jeho trvání přesahuje délku rozpočtového období, kterým je jeden kalendářní rok. Má-li rozpočet plnit svou roli nástroji pro realizaci komunální politiky, je nutné do procesu tvorby rozpočtu zapojit občany obce a další subjekty působící v obci. Podle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů se postup a obsah jednotlivých fází rozpočtového procesu obcí řídí rozpočtovými pravidly. (Provazníková, 2015, s. 63)

V rozpočtové skladbě dochází ke třídění příjmů a výdajů veřejných rozpočtů a mimorozpočtových fondů státu, obcí, krajů, dobrovolných svazků obcí atd. Peněžní operace respektují několik zásad, a to: „jednotnost a závaznost“ (každý rozpočtový údaj má své jasné místo), „dlouhodobou stabilitu“ (důležité pro analýzy), „potřebu agregace, sumarizace s využitím principu konsolidace“ (aby některé operace nebyly vícekrát zaznamenány), „srozumitelnost na základě jasně definovaných hledisek a kompatibilita s mezinárodními statistickými standardy“ (pro mezinárodní transparentnost). (Provazníková, 2015, s. 100-103)

Existuje několik druhů, podle kterých se dají rozpočtové operace třídit. Tyto operace jsou podrobněji vysvětleny ve vyhlášce č. 412/2021 Sb. o rozpočtové skladbě.

Při finanční péči o ŽP je významnější druhové třídění, a to díky dotačním prostředkům. Řazení podle druhu má čtyřmístný kód a existuje sedm rozpočtových tříd:

- 1 - daňové příjmy
- 2 - nedaňové příjmy
- 3 - kapitálové příjmy
- 4 - přijaté transfery
- 5 - běžné výdaje
- 6 - kapitálové výdaje
- 8 - financování (vyhláška č. 412/2021 Sb.)

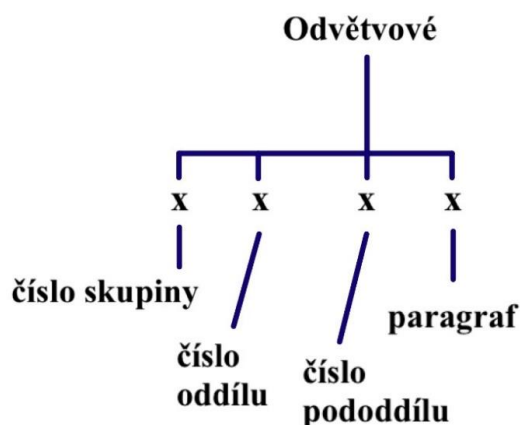

*Obrázek 1 Grafické znázornění
značení druhového třídění
(Provazníková, 2015, s 102, vlastní
zpracování)*

Péče o ŽP se především nachází u podseskupených položek 133 - příjem z poplatků a odvodů v oblasti ŽP (např.: položka 1332 - příjem z poplatků za znečišťování ovzduší nebo položka 1338 - příjem z registračních a evidenčních poplatků za obaly). (vyhláška č. 412/2021 Sb.)

Také odvětvové třídění z velké části koresponduje s problematikou ŽP. Nejvyšší jednotkou odvětvového třídění je rozpočtová skupina:

1. skupina: zemědělství, lesní hospodářství a rybářství
2. skupina: průmyslová a ostatní odvětví hospodářství
3. skupina: služby pro obyvatelstvo
4. skupina: sociální věci a politika zaměstnanosti
5. skupina: bezpečnost státu a právní ochrana
6. skupina: všeobecná veřejná správa a služby (vyhláška č. 412/2021 Sb.)

Obrázek 2 Grafické znázornění značení odvětvového třídění (Provazníková, 2015, s 102, vlastní zpracování)

Hospodaření s vodou se nachází v oddíle 23 a většina položek spojena s ochranou ŽP se nachází v oddíle 37.(vyhláška č. 412/2021 Sb.)

Tabulka 1 Jednotlivé paragrafy příjmů a výdajů ochrany životního prostředí (vyhláška č. 412/2021 Sb.)

Vodní hospodářství	
Paragraf	Název
2321	Odvádění a čištění odpadních vod, kalů
2322	Prevence znečišťování vod
2329	Odvádění a čištění odpadních vod jinde zařazené
2331	Úpravy vodohospodářsky významných a vodárenských toků
2333	Úprava drobných vodních toků
Ochrana ovzduší a klimatu	
Paragraf	Název
2115	Program zateplování a úspor energie
2542	Meteorologie
3711	Odstraňování tuhých emisí
3712	Odstraňování plynných emisí
3713	Změny technologií vytápění
3714	Opatření ke snižování produkce skleníkových plynů
3715	Změny výrobních technologií za účelem odstranění emisí
3716	Monitoring ochrany ovzduší
3719	Ostatní činnosti k ochraně ovzduší jinde zařazené
Nakládání s odpady	
Paragraf	Název
2122	Sběr a zpracování druhotných surovin
3721	Sběr a svoz nebezpečných odpadů

3722	Sběr a svoz komunálních odpadů
3723	Sběr a svoz ostatních odpadů
3724	Využívání a zneškodňování nebezpečných odpadů
3725	Využívání a zneškodňování komunálních odpadů
3726	Využívání a znečišťování ostatních odpadů
3727	Prevence vzniku odpadu
3728	Monitoring nakládání s odpady
3729	Ostatní nakládání s odpady jinde zařazené
Ochrana půdy a podzemní vody	
Paragraf	Název
2342	Protierozní ochrana
2541	Geologie
3731	Ochrana půdy a podzemní vody proti znečišťujícím infiltracím
3732	Dekontaminace půd a čištění spodní vody
3733	Monitoring půdy a podzemní vody
3734	Předcházení a sankce zasolení půd
3739	Ostatních ochrana půdy a spodní vody jinde zařazené
Ochrana biodiverzity a krajiny	
Paragraf	Název
1037	Celospolečenská funkce lesů
2334	Revitalizace říčních systémů
3741	Ochrana druhů a stanovišť
3742	Chráněné části přírody
3743	Rekultivace půdy v důsledku těžební a důlní činnosti
3744	Protierozní, protilavinová a protipožární ochrana
3745	Péče o vzhled obcí a veřejnou zeleň
3749	Ostatní činnosti k ochraně přírody a krajiny jinde zařazené
Redukce působení fyzikálních faktorů	
Paragraf	Název
3751	Konstrukce a uplatnění protihlukových zařízení
3753	Monitoring k zajišťování úrovně hluku a vibrací
3759	Ostatní činnosti k omezení hluku a vibrací
3771	Protiradonová opatření
3772	Radioaktivní odpad
3773	Monitoring k zajišťování úrovně radioaktivního zařízení
3779	Ostatní činnosti k ochraně proti zařízení
Správa v ochraně ŽP	
Paragraf	Název
3761	Ústřední státní správa v ochraně ŽP
3762	Ostatní organizace státní správy v ochraně ŽP
3769	Ostatní správa v ekologii
Ostatní činnosti v ekologii	

Paragraf	Název
3780	Výzkum životního prostředí
3791	Mezinárodní spolupráce v ŽP
3792	Ekologická výchova a osvěta
3793	Ekologické programy v dopravě
3799	Ekologické záležitosti a programy jinde zařazené

Všechny jednotlivé paragrafy u odvětvového třídění a položky u druhového třídění se nachází v příloze vyhlášky č. 412/2021 Sb.

Důležitými příjmy ekologického charakteru, které plynou do obecních rozpočtů jsou příjmy z poplatků, odvodů, plateb a pokut. Fiskální nástroje, které mají obce k dispozici k financování ŽP v jejich působnosti lze rozdělit na rozpočtové a mimorozpočtové fondy. Zejména do oblasti ŽP plynou do rozpočtu obce tyto finanční prostředky „výnosy z pokut za překročení emisního limitu pro tmavost kouře u velkých, středních a malých zdrojů znečišťování nebo z pokut uložených FO či PO, které neměly zpracovaný program odpadového hospodářství, popřípadě tento program neplní, výnosy z pokut za nedovolené ukládání odpadů, výnosy z poplatků za nedodržování povinností provozovatelů malých zdrojů znečišťování, výnosy z poplatků za stavební povolení k ekologickým stavbám v katastrálním území dané obce a výnosy z pokut za nedodržení povinností na úseku vodního hospodářství“. Do výdajů na ochranu ŽP v rozpočtech obcí jsou například zahrnuty: „správní výdaje do všech vodohospodářských zařízení, poplatky za ochranu přírody, svoz komunálního odpadu, poplatky za veřejnou zeleň a lesnictví a další výdaje spojené s ochranou ŽP“. (Peková, 2012, s. 329-331)

4 VYBRANÉ PROBLÉMY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ MĚST

Mezi základní problémy ŽP ve městech patří znečištění a poškození jednotlivých složek ŽP. Díky městskému soužití jsou nejvíce znečišťovány složky ovzduší a vodstvo a také vyšší tvorba komunálních odpadů. (Damohorský a Snopková, 2015, s. 29)

4.1 Ovzduší

Z environmentálních problémů má právě znečištěné ovzduší největší dopad na lidské zdraví a způsobuje tak i předčasné úmrtí. Světová zdravotní organizace WHO ve svém dokumentu zveřejnila některá zásadní fakta o vlivů znečištění ovzduší a pokyny ke snižování emisí. Také uvedla, že tato problematika nejvíce dopadá na obyvatele v rozvinutých zemích. Studie prokázala, že ve městech je o dvakrát více polutantů v ovzduší, než kolik se udává pro předejití špatnému zdravotnímu stavu. Mezi hlavní činnosti tvořící emise uvolňované do ovzduší patří převážně ty antropogenní, jako jsou: spalovací procesy (výroba energie, vytápění, motory vozidel, atd), průmysl a zemědělství. (Gurjar, 2010, s. 14-16)

4.1.1 Nástroje ekologické politiky měst v oblasti ochrany ovzduší

V české legislativě se ochranou ovzduší zabývá zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve kterém jsou uvedeny postupy při zkoumání znečištění a programy na zlepšení stavu ovzduší, a i případné sankce za porušení. (zákon č. 201/2012 Sb.)

V zákoně jsou také určeny hodnoty emisních limitů, které určují nejvyšší koncentraci znečišťujících látek v ovzduší. Ministerstvo životního prostředí (dále jen MŽP) na základě posuzování a vyhodnocení stavu znečištění má možnost vydat vyhlášku jako nástroj k regulaci. (zákon č. 201/2012., Sb.)

Další z nástrojů, jak eliminovat škodlivost v ovzduší je na základě strategických dokumentů:

- **Národní program snižování emisí** – Na tvorbě tohoto dokumentu se podílí MŽP a ústřední státní úřady. Tvoří se minimálně jednou za 4 roky a musí být oznámen Komisi EU. (zákon č. 201/2012 Sb.)
- **Program zlepšování kvality ovzduší** – Tento dokument se vytváří za podmínek, kdy dojde k překročení stanovených limitů v určitém prostředí. Na jeho tvorbě se podílí i samosprávní územní celek (kraj nebo obec), u kterých k překročení limitů došlo. (zákon č. 201/2012 Sb.)

I obce mohou částečně ovlivnit kvalitu ovzduší ve svém okolí díky některým dokumentům:

- **Územní plán**

Je jeden z hlavních nástrojů, který může ovlivnit zdraví obce v budoucích letech, jak v kvalitě ovzduší, tak i v dalších složkách ŽP (např. v budování infrastruktury dochází k velkým dopadům na ŽP, a v územním plánu jsou přesně definovaná kritéria). (Jančářová, 2016, s. 429)

- **Vyhláška o zákazu spalování některých paliv**

Při spalování paliv dochází k většímu znečištění atmosféry. Přesná paliva, kterých se vyhláška týká se přímo v zákoně nachází. (zákon č. 201/2012 Sb.)

- **Smogový řád**

Obec ho vydá ve formě nařízení, pokud dojde ke smogové situaci (abnormální znečištění ovzduší), ve kterém se vyskytují regulace přispívající k návratu stavu ovzduší v obci (regulace provozu na silnici). (zákon č. 201/2012 Sb.)

4.2 Voda

V současné době se téměř nikde nevyskytuje voda v čisté podobě. Hlavním důsledkem znečištění je především lidský zásah. Nežádoucí látky jsou prosakovány přes půdu až do podzemních vod, které pak působí negativně na zdraví člověka, ekosystém a jejich životaschopnost. (Polášková a kol., 2011, s. 147)

Existence měst způsobuje několik problémů, díky kterým se voda více znečišťuje a narušuje hydrologický cyklus. První problém jen odtok vody z měst. Důvodem jsou zastavěné plochy a zřízení kanalizačních odvodů, kde dešťová voda nemá možnost vsáknout se do půdy a vytvořit tak podzemní vodu, ale odtéká kanalizací do vodních toků. Tento rychlý proces má několik důsledků, např. díky nedostatku vody, nedochází k ochlazení klimatu a vzniká tak sušší ovzduší v městských oblastech nebo dochází k selhávání čištění odpadních vod, kdy se v kanalizaci smísí dešťová voda s vodou odpadní a zředí se. V čistírnách se potom redukuje efektivnost čištění. (Polášková a kol., 2011, s. 166-168)

Dalším problémem je samotná voda v tocích, která je především znečištěna splaškovou vodou od obyvatel a samostatných průmyslových a zemědělských zón. (Polášková a kol., 2011, s. 169)

4.2.1 Nástroje čištění a ochrana městských vod

V České republice upravuje hospodaření s vodou zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon). Cílem tohoto zákona je lépe nakládat s vodou, chránit ji, zkvalitňovat a vyvarovat se suchu nebo naopak nežádoucím povodním. Jeho účelem je také zajištění pitné vody. Jsou zde uvedeny různé limity a sankce za porušení právních stanovisek. (zákon č. 254/2001 Sb.)

Směrnice EU o čištění městských odpadních vod 91/271/EHS vytyčuje na základě velikosti aglomerace a ekvivalentních obyvatel (EO)² povinnosti čistit odpadní vody pro obce nad 2 000 EO a pro obce nad 10 000 EO, u kterých je ještě více dbáno na čištění a na odstranění některých chemických látek.

Související legislativou je také zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích).

Obec či město má v kompetenci dbát o své vodstvo a rozvíjet ho. Jejich rozvoj je pak dokumentován do územních plánů obce. Mohou také vydávat OVZ rámci této problematiky:

- OZV, která stanovuje způsob náhradního zásobování vodou a náhradního odvod odpadních vod (zákon č. 274/2001 Sb.)
- OZV pro stanovení úhrady vodného a stočného ve dvou složkách (zákon č. 274/2001 Sb.)

U přenesené působnosti obce může OÚ v některých případech ukládat povinnost k připojení se na kanalizaci. (zákon č. 274/2001)

U obcí, které mají pravděpodobnost k povodním, zpracuje orgán obce povodňový plán, obsahující mapu a protipovodňovou ochranu. (zákon č. 254/2001 Sb.)

Obec nebo aglomerace, které mají nad 2 000 EO podle směrnice EU i zákona, musí vybudovat kanalizaci, která je připojena na čističku odpadních vod. (zákon č. 254/2001 Sb.)

Pokud obec ovšem nemá tolik financí na vybudování centrální čističky nebo se v obci vůbec nenachází kanalizace, jde to řešit i decentralním způsobem. Vybudováním domácích čističek odpadních vod (dále jen ČOV). (Hrnčíř, 2019)

² Míra znečištění vytvořena jedním obyvatelem zpravidla za jeden den je označována jako ekvivalentní obyvatel. (Směrnice EU 91/271/EHS)

4.3 Komunální odpad

Odpadem se rozumí vše, čeho se chce člověk zbavit. Ke zbavování odpadu dochází buď předáním předmětu, který může být dále pozitivně využit nebo k jeho odstranění. (Malčecová, Šimek. 2014, s. 17)

Odpad a vše, co je potřeba k odpadovému hospodářství je přesně vymezeno v zákoně č. 541/2020 Sb. o odpadech. (zákoně č. 541/2020 Sb.)

Za komunální odpad (dále jen KO) je považován veškerý odpad, který byl vyprodukovaný činností fyzické osoby na území obce. (zákon č. 541/2020 Sb.)

Ve vyhlášce o Katalogu odpadů a posuzování vlastností odpadů jsou přesně vymezeny jednotlivé odpady podle druhů. KO se nachází ve skupině 20, kde je dále rozdělen do tří poddruhů:

- **složky z odděleného sběru** – např. papír, sklo, plast,
- **odpady ze zahrad a parků** – rozložitelný odpad u biologického materiálu, kameny, zemina,
- **ostatní komunální odpad** – odpad z tržišť, kal ze septiků a žump. (vyhláška č. 8/2021 Sb.)

Odpad lze dále rozdělit na nebezpečný a ostatní odpad. Do nebezpečného se řadí takový, který podle legislativy EU má nebezpečné vlastnosti nebo je veden v Katalogu odpadů jako nebezpečný. (zákon č. 541/2020 Sb.)

4.3.1 Nakládání s komunálním odpadem v obci

Obce má ze zákona povinnost převzít všechny komunální odpad, který se v dané obci vyprodukoval při činnosti nepodnikajících fyzických osob. Obec má také zákonem stanoveno vymezení místa pro třídění komunálního odpadu, a to především pro: plast, papír, sklo, tetrapak, kov, nebezpečný odpad, biologický odpad a jedlé oleje. (zákon č. 541/2020 Sb.)

Všechny povinnosti obce s nakládáním KO jsou obsaženy v obecním systému odpadového hospodářství. Tento systém zpravidla bývá nastaven obecně závaznou vyhláškou obce. (zákon č. 541/2020 Sb.)

V rámci svého obecního systému nastavenou obecně závaznou vyhláškou si obec může určit místa pro převzetí některých odpadů např. ze staveb a demolicí nebo rostlinných zbytků v rámci komunitního kompostování. (zákon č. 541/2020 Sb.)

Povinností obce není stanovit poplatky za sběr KO, ale pokud se obec rozhodne zpoplatnit převzetí KO na svém území, může tak učinit zpoplatněním svého odpadového systému nebo zpoplatněním odkladu KO z nemovitých věcí. (zákon č. 541/2020 Sb.)

Každý má tu povinnost předat odpad do obecního systému a roztrídít jej podle druhu a nevytvářet tak nelegální skládky apod. (zákon č. 541/2020 Sb.)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 CHARAKTERISTIKA MĚSTA VELKÁ BYSTRICE

Město Velká Bystřice leží na rozmezí Nížkého Jeseníku a Hané, pouhé tři km od východního okraje krajského města Olomouc. Městem teče řeka Bystřice, která náleží do Povodí Moravy. Povodí do jisté míry ovlivnilo charakter okolního prostředí obce, které zahrnuje kromě zemědělské půdy i listnaté a smíšené lesy. Úplná rozloha obce je 921,9 hektarů, z toho více jak polovinu představuje zemědělská půda. (Program rozvoje města Velká Bystřice na období 2016–2025, © 2000–2023)

K 1.1. 2023 má město 3441 počet obyvatel a patří k městům s ustáleným počtem obyvatel. (Statistika, © 2000–2023)

Najdeme zde základní ukazatele pro kvalitní život, jako je pošta, mateřská i základní škola, sportovní středisko, obchody (potravin, textil, květinářství, hobby, drogerie, papírnictví, zverimex, zahrádkářství a stavebniny), dva kostely, větší počet hospod a restaurací a ubytovací služby. Město Velká Bystřice je velmi zajímavým místem také pro turisty. Mezi statutárním městem Olomouc a Velkou Bystřicí se nachází kvalitní silniční i železniční infrastruktura. A v neposlední době i nově vybudovanou cyklostezkou, která je velmi frekventovaná cyklisty a turisty. (Program rozvoje města Velká Bystřice na období 2016–2025, © 2000–2023)

Díky vyspělému okolnímu zemědělství se zde vytvořila i zemědělská výroba, která je se zemědělstvím spjata (cukrovar, mlýn nebo palírna). V dnešní době se zemědělské plodiny rozrůstají, a najdeme zde i chmel, pšenici nebo ječmen. Větší počet podnikatelských subjektů se zde zabývá stavebnictvím, maloobchodem, velkoobchodem a službami. Město má stejný počet ekonomicky aktivních obyvatel jako neaktivních obyvatel (z toho polovinu tvoří nepracující důchodci, děti, žáci, studenti a učni). Nejvíce z ekonomicky aktivních obyvatel pracuje v sekundárním sektoru hospodářství – v průmyslu. (Program rozvoje města Velká Bystřice na období 2016–2025, © 2000–2023)

V samotném městě Velká Bystřice se vyskytuje několik historických a kulturních památek (zámek, městská radnice, kostel Stětí svatého Jana Křtitele nebo expozice hanáckých krojů). Během roku zve Velká Bystřice turisty na nespočet kulturních akcí (Lidový rok, Slavnost kroje, Hanácké Woodstock, Svatomartinské slavnosti nebo Masopust). (Program rozvoje města Velká Bystřice na období 2016–2025, © 2000–2023)

Nachází se zde i místní služebna Policie ČR a sbor dobrovolných hasičů. Město Velká Bystřice je součástí Mikroregionu Bystřička a také členem MAS Bystřička o.p.s. (Program rozvoje města Velká Bystřice na období 2016–2025, © 2000–2023)

Patří mezi obce tzv. II. stupně – s pověřeným obecním úřadem a ve své kompetenci má matriku a stavební úřad. (Program rozvoje města Velká Bystřice na období 2016–2025, © 2000–2023)

Obrázek 3 Mapa města Velká Bystřice (Mapy. cz, ©2023)

6 ANALÝZA PROBLEMATIKY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ VE MĚSTĚ VELKÁ

6.1 Současný stav jednotlivých složek životního prostředí

V souladu se zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), který se mj. zabývá zajišťováním všestranného udržitelného rozvoje území obce či města, vytvořilo město Velká Bystřice vlastní program rozvoje území, jehož jedním z dlouhodobých strategických cílů je rozvoj ochrany ŽP. „Vizi města je být městem zeleně a kvalitního ŽP“. (Program rozvoje města Velká Bystřice na období 2016–2025, © 2000–2023)

6.1.1 Ovzduší

Ve městě se od roku 2019 do roku 2022 nacházela mobilní stanice měřící kvalitu ovzduší. Tato stanice byla pořízena z Operačního programu ŽP a měla za úkol monitorovat znečišťující látky nacházející se ve městě, především suspendované částice prachu. Měřicí hodnoty ze stanice byly veřejně dostupné na webových stránkách Českého hydrometeorologického ústavu. Stanice svojí informovaností o stavu ovzduší, tak přispěla k ekologické odpovědnosti občanů i města. (Velká Bystřice imisní monitoring, 2022)

Tabulka 2 Hodnoty naměřené stanicí monitorující kvalitu ovzduší od 2019 do 2022 (Velká Bystřice imisní monitoring, 2022)

	Nejvyšší naměřená hodnota	Průměrné hodnota
Oxid dusnatý	54,6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (listopad)	10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
Oxid dusičitý	37 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (prosinec)	13 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
Oxid dusíku	113,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (listopad)	28 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
Prach PM ₁	77 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (prosinec)	20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
Prach PM _{2,5}	82 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (říjen)	17 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
Prach PM ₁₀	84 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (prosinec)	23 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Naměřené hodnoty ve Velké Bystřici se odvíjí od zákonem stanovených imisních limitů. Měřený oxid dusnatý není pro lidské zdraví ani pro ŽP nějak více nebezpečný, proto se jeho výskyt v ovzduší v imisních limitech neřeší. U oxidu dusičitého je imisní limit vyhlášen pro ochranu zdraví lidí hodnotou **200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$** za hodinu. Měřená hodnota oxidu dusičitého ve městě je tedy dost pod imisním limitem. Oxid dusíku se nachází v druhé skupině imisních

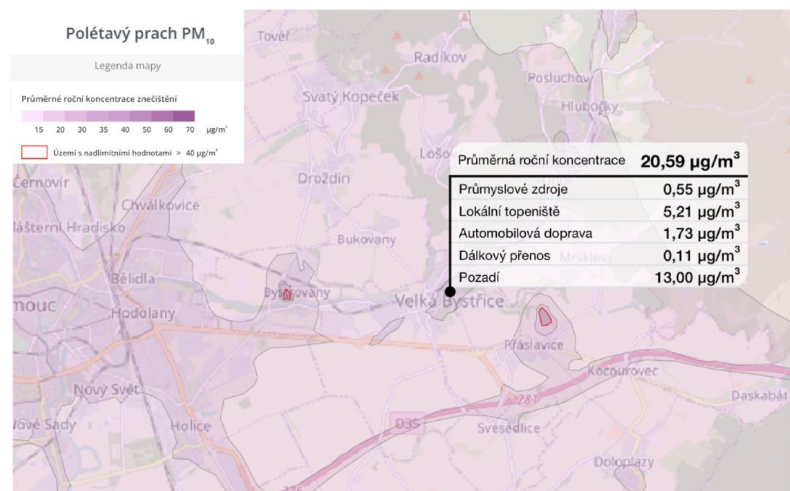
limitů, která se zaměřuje na ochranu ekosystémů a vegetace. Je zde stanoven roční **průměr 30 $\mu\text{g}/\text{m}^3$** . (zákon č. 201/2012 Sb.)

Pro poléťavý prach PM_{10} je stanoven čtyřiadvacetihodinový limit **50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$** , který může být až 35x za rok překročen. Průměrná koncentrace za celý rok je **40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$** . U prachu $\text{MP}_{2.5}$ je limit **20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$** za kalendářní rok. (zákon č. 201/2012 Sb.)

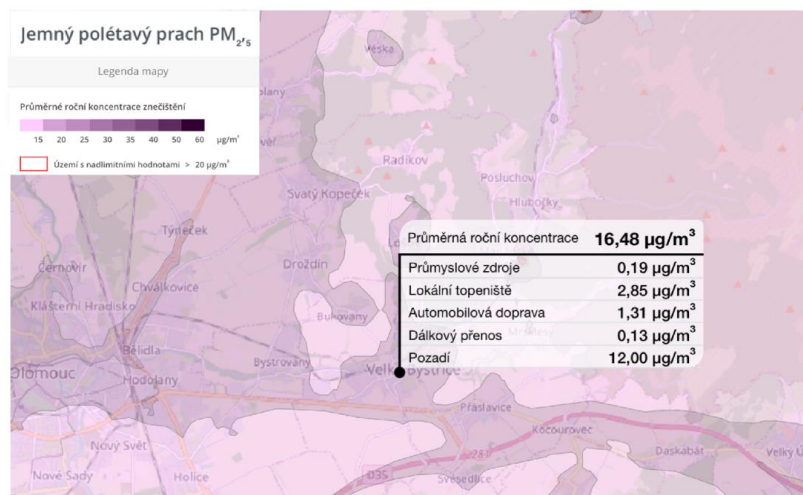
Stanice tak v některých případech naměřila hodnoty, které nejsou úplně uspokojivé se stanovenými imisními limity. Za tyto hodnoty může především topná sezóna, kde v těchto měsících byly naměřeny nejvyšší hodnoty.

Nejbližší stálá stanice na monitoring imisí je umístěna 7 km od města Velká Bystřice v Olomouci-Šmeralova. Ta po celou dobu nenaměřila tak vysoké hodnoty, které by bylo potřeba řešit pomocí opatření či smogového řádu.

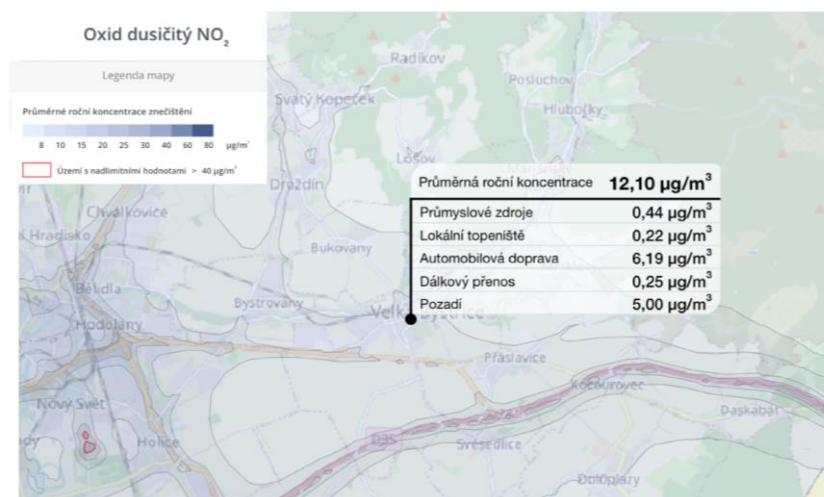
Magistrát města Olomouc pomocí stálých stanic monitorující stav ovzduší uvádí na svých internetových stránkách interaktivní mapu, která znázorňuje znečištění ovzduší v Olomouci a okolí (i Velké Bystřici). Hlavním cílem mapy je informovat veřejnost o stavu ovzduší hlavně v topných sezónách, kdy hodnoty kolísají i přes limity. (Interaktivní mapa kvality ovzduší města Olomouc, ©2023)

Obrázek 4 Interaktivní mapa průměrného ročního poléťavého prachu MP_{10} za rok 2021 (Interaktivní mapa kvality ovzduší města Olomouc ©2023)

Obrázek 5 Interaktivní mapa průměrného jemného poléřavého prachu MP_{2,5} za rok 2021 (Interaktivní mapa kvality ovzduší města Olomouc ©2023)

Obrázek 6 Interaktivní mapa průměrného oxidu dusičitého za rok 2021 (Interaktivní mapa kvality ovzduší města Olomouc ©2023)

6.1.2 Voda

Územím města Velká Bystřice protéká řeka Bystřice, která spadá do působnosti Povodí Moravy, s. p. Řeka Bystřice se řadí mezi řeky třetího stupně a vlévá se do řeky Moravy, tudíž úmoří do Černého moře. Vodní tok Bystřice je v celkové délce 56 km a má několik přítoků, jeden se nazývá Vrtůvka, dalším je pak Lošovský potok, na kterém se nachází několik vodních nádrží patřící také městu. Největší rozlohu má nádrž s 2,65 ha, dále pak

0,44 ha a 0,19 ha. Ve městě se také nachází limnigrafická stanice náležící Českému hydrometeorologickému ústavu.

Město Velké Bystřice má také povodňový plán, který je základním dokumentem pro ochranu před povodněmi a je zpracován v souladu se zákonem č. § 71 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a souvisejících předpisech. (Povodňový plán města Velká Bystřice, © 2010–2023)

Stupně povodňové aktivity ve Velké Bystřici

K lepšímu sledování průběhu povodní jsou zřízeny tzv. hlasové profily, které se dělí do tří skupiny:

- **základní hlásný profil – kategorie A** – využívají se na národní úrovni a jsou umístěny na důležitých vodních tocích,
- **doplňkový hlásný profil – kategorie B** – využívají se na regionální a krajské úrovni. Jsou provozovány obcemi a zřízeny krajskými úřady,
- **pomocné hlásné profily – kategorie C** – jsou určeny pro vlastníky nemovitostí. (Povodňový plán města Velká Bystřice, © 2010–2023)

Díky vodnímu toku Bystřice ve městě slouží pro včasné varování hlásný profil kategorie B, který je umístěn nedaleko vlakového nádraží na levém břehu řeky. (Povodňový plán města Velká Bystřice, © 2010–2023)

Zásobování obce vodou a stav kanalizace na území Velká Bystřice

Současný stav zásobování pitné vody ve městě je vybudován pomocí veřejného vodovodu, na kterém je napojeno téměř 60 % obyvatel města. Vodovod je zde vybudován od roku 1975 a od roku 2010 patří do majetku Vodohospodářské společnosti Olomouc a.s. Zdroj vody pochází ze skupinového vodovodu Olomouc. Celková délka vodovodní sítě je 9 200 m s počty přípojek 410 ks. (Velká Bystřice, © 2018)

Město má vybudovanou jednotnou kanalizaci, jejíž první stoky byly realizované v roce 1924. Kanalizace města je ukončena na mechanicko-biologickou ČOV pro kapacitu 3750 EO, které zde funguje od roku 1984. V roce 2007 byla intenzifikována a současně byla podrobena i modernizací. Vyčištěný odtok z ČOV je vypuštěn do již zmiňované řeky Bystřice a vytvořený odpad z kanalizace je odvezen na skládku, která se nachází ve vedlejší obci. Hlavními producenty splaškové vody jsou především obyvatelé, zemědělské družstvo a obchod Makro, které se nachází hned vedle Velké Bystřice. Délka kanalizační sítě je

19 070 m s 950 ks přípojek, co je zhruba 83 % budov ve městě. Do budoucna se počítá s rozšířením kanalizace, dle budování rozvinutých lokalit. (Velká Bystřice, © 2018)

Tabulka 3 Počet připojených obyvatel na ČOV ve městě Velká Bystřice (Velká Bystřice, © 2018)

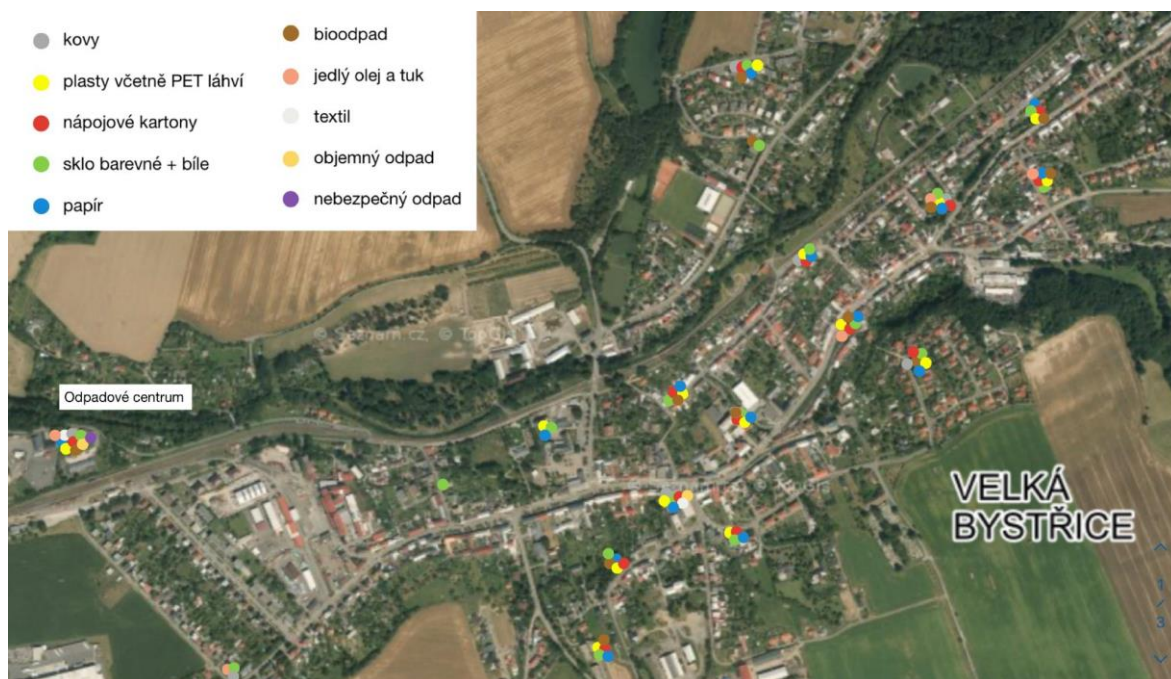
Počet připojených obyvatel na ČOV						
2002	2005	2010	2015	2020	2025	2030
2 174	2 437	2 700	2 696	2 882	3 068	3 254

6.1.3 Komunální odpad

Obecní systém odpadového hospodářství (OH) je v městě Velká Bystřice stanoven OZV č. 2/2021, o stanovení obecného systému OH. Místní poplatky za obecní systém OH se nachází v OVZ č. 1/2022. (Odpadové hospodářství, ©2023)

Svoz a následné využití veškerého odpadu ve Velké Bystřici zajišťuje firma Recovera Využití zdrojů a.s. Jak už vyplývá z názvu firmy, jejím hlavním cílem je obnovení zdrojů pro budoucí dobu. Celorepublikově se snaží nakládat s odpady tak, aby neskončily na skládkách. A ve Velké Bystřici to není výjimkou. S odpady z města se nakládá následným způsobem: **Biologicky rozložitelný odpad** končí na kompostárnách k materiálovému využití. **Papír, plast a nápojové kartony** se dotřídí na dotřídňovacích linkách. **Sklo** se dále materiálně využije, stejně tak, **jedlé oleje a tuk**. **Kov** se vykupuje. **Textil** je předáván a využíván jako druhotná surovina. Zpětný odběr výrobků složí pro **elektrospotřebiče, baterie, zářivky a žárovky**, které jsou sváženy k centrálnímu zpracování. **Velkoobjemový a směsný odpad** končí na skládkách. Pro **nebezpečný odpad** jsou vyhrazené spalovny nebo skládky. A **odpad ze staveb** se většinou likviduje v recyklačních zařízeních, hned ve vedlejší obci nebo končí na skládkách. (Odpadové hospodářství, ©2023, Naše poslání – Smysl naší činnosti, © 2023)

Ve Velké Bystřici funguje od roku 2015 „Odpadové centrum“, které souží jako sběrné místo ke sběru odpadů od obyvatel města či okolních obcí. Byl z 90 % financován z Operačního programu ŽP. Do sběrového dvora se především přijímá nebezpečný odpad, tříděný odpad, dřevo, listí, tráva, velkoobjemový odpad a elektrospotřebiče. (Odpadové hospodářství, ©2023)

Obrázek 7 Stanoviště sběrných kontejnerů na třídění v městě Velká Bystřice (Odpadové hospodářství, ©2023)

Nachází se zde také mnoho kontejnerů na tříděný odpad. Na obrázku je uvedeno jejich jednotlivé rozmístění. Nejvíce jsou rozmístěni kontejnery na sklo, kterých se ve městě nachází **18**, po **15** kuse jsou zde plasty včetně PET lahví a papír. Dále je tu **14** kontejnerů na nápojové kartony, **12** kusů nádob na bioodpad, **7** kontejnerů na kovy. A v poslední době se zde rozrůstají kontejnery na jedlý olej a tuk. Jsou zde **2** kontejnery na textil a v odpadovém centru se nachází místo pro odběr objemného a nebezpečného odpadu.

Od roku 2019 město nabízí zdarma popelnice na plast a papír a občané tak mají možnost separovat odpad přímo v domácnostech. (Odpadové hospodářství, ©2023)

Tabulka 4 Produkce odpadu za rok 2021 a 2022 v městě Velká Bystřice
(Odpadové hospodářství, ©2023)

Produkce vybraných odpadu v tunách	2021	2022
Směsný komunální odpad	540,66	544,057
Bio	512,29	548,33
Plast	98,01	99,01
Papír	96,21	93,21
Sklo	67,97	71,69

Kovy	4,44	5,754
Jedlé oleje a tuky	0,225	0,643

Je patrné, že produkce odpadu ve městě je nejvíce ze směsného komunálního odpadu, kde se z roku 2021 na následující rok zvýšila produkce o necelé **4 tuny**, mohou za to především demografické změny. Větší roční navýšení přišlo i s produkcí skla. Došlo také k větší tvorbě odpadu z kovů a jedlý olejů a tuků. Díky navýšení počtu kontejnerů, tak dochází k jejich recyklaci a nekončí ve směsném odpadu či v kanalizaci. Pouze jedna z vybraných hodnot produkce odpadu je nižší než předcházející rok, a to je u papíru.

*Tabulka 5 Příjmy odpadového hospodářství za rok 2021 a 2022 v městě Velká Bystřice
(Odpadové hospodářství, ©2023)*

Příjmy odpadového hospodářství	2021	2022
Místní poplatky od občanů	2 254 752 Kč	2 407 235 Kč
Platby od podnikatelů	45 110 Kč	64 130 Kč
Příjem od EKO-KOM za třídění	824 651 Kč	194 547 Kč
Příjem za druhové suroviny	22 556 Kč	70 402 Kč
Příjem za vyřazené elektrozařízení	38 487 Kč	37 098 Kč
Příjem od ostatních obcí za sdílení odpadového centra	145 624 Kč	136 643 Kč
Celkem	3 331 180 Kč	2 910 055 Kč

Nejvyšší položkou v příjmech odpadového hospodářství tvoří místní poplatky od občanů, která z celkových příjmů za rok 2022 tvořila až **82,72 %**. Celkové příjmy za rok 2022 se snížily o **12,64 %** z předcházejícího roku. Mohly za to především menší příjmy od společnosti EKO-KOM a.s., která se zabývá sběrem a recyklací odpadů a přispívá tak obcím, které uskutečňují odpadové hospodářství dle stanovené smlouvy. (EKO-KOM, ©2011–2023)

Tabulka 6 Výdaje za odpadové hospodářství za rok 2021 a 2022

(Odpadové hospodářství, ©2023)

Výdaje odpadové hospodářství	2021	2022
Směsný komunální odpad	1 245 092 Kč	1 374 193 Kč
Tříděný odpad včetně bioodpadu	1 597 655 Kč	1 986 701 Kč
Odpadové centrum (včetně nebezpečného odpadu)	586 390 Kč	510 070 Kč
Celkem	3 429 137 Kč	3 870 964 Kč

Nejvíce výdajů město vynakládá do třídění odpadu, to tvoří za rok 2022 až **51,32 %** z celkových výdajů. Oproti příjmům OH byly výdaje za rok 2022 výdej vyšší o **13,64 %**.

Celkové příjmy z OH ve Velké Bystřici nejsou schopné pokrýt celkové výdaje OH města, a za rok 2022 výdaje přesahují příjmy o 960 909 Kč, co je o **24,82 %**.

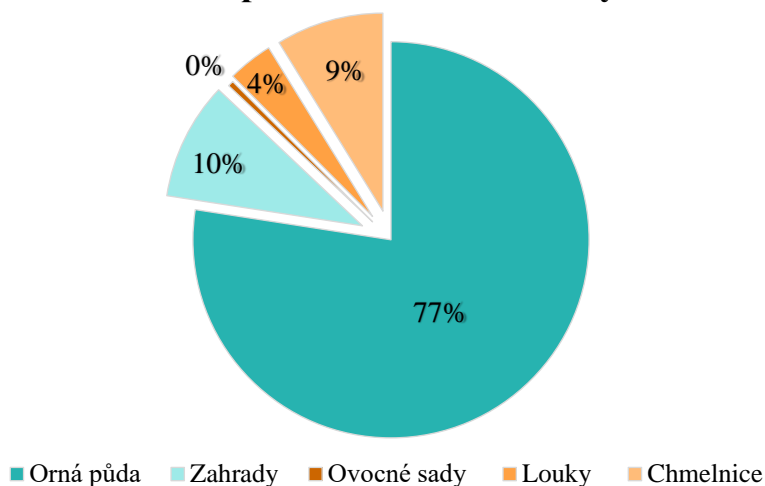
V roce 2020 získala Velká Bystřice ocenění, 2. místo za třídění odpadu v kategorii obec od 2001 do 15 000 obyvatel. Tato prestižní soutěž o obec, jejíž občané nejlépe třídí komunální odpad, se koná každoročně a zaměřuje se na podporu sběru separovaného odpadu. Soutěž pořádá Olomoucký kraj s Autorizovanou obalovou společností EKO-KOM, a.s. (Ocenění Velká Bystřice, © 2000–2023)

Za rok 2022 získalo město osvědčení za zlepšení ŽP od společnosti Elektrowin, za sběr vysloužilých elektrozařízení v celkové hmotnosti 19,68 tun. Přepočtem tak každý obyvatel odevzdal průměrně 5,60 kg zařízení. (Bystřické noviny, ©2023, str. 4)

6.1.4 Půda

Území Velké Bystřice se nachází v zemědělsky významné oblasti zvané Haná. Celkově zde zemědělská půda tvoří 689,4 ha, ze které je největší část s 539,9 ha půda orná, poté zahrady s 66,1 ha. Obci také náleží chmelnice s 60,4 ha. Louky zde zabírají 25,3 ha a nejméně zabírají zemědělskou půdu ovocné sady s 3,2 ha.

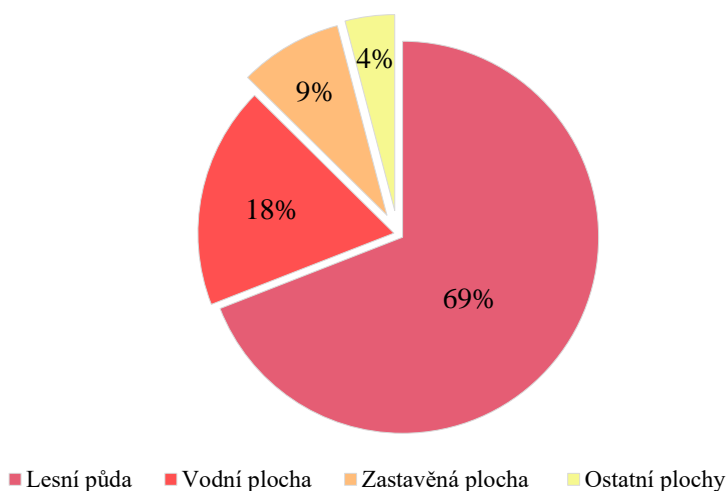
Zemědělská půda ve městě Velká Bystřice

Graf 1 Podíl jednotlivých složek zemědělského půdního fondu (vlastní zpracování z Program rozvoje města Velká Bystřice na období 2016–2025, © 2000–2023)

Nezemědělská půda ve městě celkově tvoří 235,1 ha půdy. Z toho je nejrozsáhlejší půda lesní s 162,4 ha, poté vodní plocha s 43,1 ha. Zastavěná plocha ve Velké Bystřici tvoří pouze 20 ha a zbytek nezemědělské půdy tvoří 9,6 ha.

Nezemědělská půda ve městě Velká Bystřice

Graf 2 Podíl jednotlivých složek nezemědělského půdního fondu (vlastní zpracování z Program rozvoje města Velká Bystřice na období 2016–2025, © 2000–2023)

6.2 Financování životního prostředí

Město Velká Bystřice realizuje své projekty zabývající se ŽP především prostřednictvím finančních prostředků, jak se svého rozpočtu, tak z dotací či fondů určených pro ochranu ŽP nebo udržitelnost obcí.

6.2.1 Rozpočet města

Z rozpočtu města jsou zpravidla financovány nezbytné potřeby k zajištění zdravého života v obci, či jeho udržitelnost.

Město vždy nedosahuje vyrovnaného rozpočtu, také se schválený rozpočet často liší od skutečného. což je především způsobeno investicemi a rozvojovými aktivitami, kterých chce město dosáhnout.

Tabulka 7 Rozpočet města Velká Bystřice v roce 2021 (vlastní zpracování z Monitor, ©2013-2023)

Rozpočet na rok 2021 v tis.	Schválený	Skutečný
Rozpočtový příjem celkem	112 988 Kč	109 056 Kč
Rozpočtový výdej celkem	160 563 Kč	81 620 Kč
Rozdíl mezi příjmy a výdaji (+přebytek/-schodek)	- 47 575 Kč	27 436 Kč

V roce 2021 byl plánován a poté schválen schodkový rozpočet a výdaje byly naplánovány o **42,12 %** vyšší než příjmy. V závěru skutečný rozpočet byl přebytkový díky nižším výdajům o **49,17 %** než výdajům schváleným. I příjmy byly nižší než plánované, a to pouze o **3,48 %**.

Výdaje města 2021 podle odvětvového třídění v oddílu ochrany ŽP disponovali těmito kategoriemi:

Tabulka 8 Rozpočtové výdaje roku 2021 do ochrany ŽP
(vlastní zpracování z Monitor, ©2013-2023)

Rozpočtové výdaje do ochrany ŽP dle odvětvového třídění v tis.				
Kategorie	Paragraf	Popis	Schválené	Skutečné
Ochrana vody	2321	Odvádění a čištění odpadních vod a nákl. s kaly	2 665 Kč	2 705 Kč
	2333	Úprava drobných vodních toků	500 Kč	87 Kč

Nakládání s odpady	3722	Sběr a svoz komunálních odpadů	3 010 Kč	2 791 Kč
	3724	Sběr a svoz ostatních odpadů	994 Kč	732 Kč
Ochrana biodiverzity a krajiny	3745	Péče o vzhled obcí a veřejnou zeleň	3 161 Kč	2 732 Kč
Celkem			10 330 Kč	9 047 Kč

V roce 2021 byly výdaje rozděleny do čtyř základních kategorií a do pěti paragrafů, které jsou nezbytné pro udržitelnost a zdravé fungování města. Nejvyšší výdaj náležel péči o vzhled obce a veřejnou zeleň, které patří do kategorie Ochrana biodiverzity a krajiny.

Plánované výdaje města v roce 2021 v oblasti péče o ŽP byly schváleny na částku **10 330 000 Kč**, tudíž z celkových schválených rozpočtových výdajů, tvořily schválené výdaje do ochrany ŽP **6,43 %**.

Skutečné výdaje pro péči o ŽP byl nižší než plánované o **9 047 Kč**, což v přepočtu tvoří **12,5 %**. Z celkových skutečných výdajů město vynaložilo do ochrany ŽP **32,97 %**. Závěrem výdaje pro péči o ŽP z rozpočtu města Velká Bystřice bylo vyšší, než bylo plánované.

Tabulka 9 Rozpočet města Velká Bystřice v roce 2022 (vlastní zpracování z Monitor, ©2013-2023)

Schválený rozpočet na rok 2022 v tis.	Schválený	Skutečný
Rozpočtový příjem celkem	122 091 Kč	143 980 Kč
Rozpočtový výdej celkem	168 574 Kč	138 913 Kč
Rozdíl mezi příjmy a výdaji (+přebytek/-schodek)	-46 483 Kč	5 067 Kč

Rozpočet Velké Bystřice na rok 2022 byl plánován s příjmy o **9 103 tis. Kč** vyšší než předcházející rok, a s výdaji vyšší o **8 011 tis. Kč**. Díky plánovaným investicím byl schválený rozpočet také schodkový. Skutečný rozpočet vyšel jako přebytkový s **5 067 tis. Kč**, mohly za to především nerealizované výdaje, které byly o **17,60 %** nižší než výdaje plánované, i skutečný příjem byl o **17,93 %** než plánovaný.

Tabulka 10 Rozpočtové výdaje roku 2021 do ochrany ŽP (vlastní zpracování z Monitor, ©2013-2023)

Rozpočtové výdaje do ochrany ŽP dle odvětvového třídění v tis.				
Kategorie	Paragraf	Popis	Schválené	Skutečné
Ochrana vody	2321	Odvádění a čištění odpadních vod a nákl. s kaly	4 578 Kč	4 334 Kč
	2333	Úprava drobných vodních toků	500 Kč	0 Kč
Ochrana ovzduší	3716	Monitoring ochrany ovzduší	4 350 Kč	4 207 Kč
Nakládání s odpady	3722	Sběr a svoz komunálních odpadů	3 310 Kč	3 163 Kč
	3724	Sběr a svoz ostatních odpadů	1 690 Kč	882 Kč
Ochrana biodiverzity a krajiny	3745	Péče o vzhled obcí a veřejnou zeleň	4 240 Kč	2 968 Kč
Celkem			18 668 Kč	15 554 Kč

V roce 2022 byl zařazen do výdajů města také monitoring ochrany ovzduší, který z celkových skutečných výdajů do ochrany ŽP tvořil **27,05 %**. Nejvíce výdajů bylo vloženo do „odvádění a čištění odpadních vod a nakládání s kaly“, to skutečně tvořilo **27,86 %** z celkových výdajů.

Oproti minulému roku se výdaje do ŽP z rozpočtu města zvýšily o **58,17 %**.

V roce 2022 výdaje do ŽP ve Velké Bystřici skutečně představovaly **11,20 %** z celkových výdajů rozpočtu.

Tabulka 11 Rozpočet města Velká Bystřice v roce 2022 (vlastní zpracování z Monitor, ©2013-2023)

Rozpočet na rok 2023 v tis.	Schválený
Rozpočtový příjem celkem	196 063,76 Kč
Rozpočtový výdej celkem	208 707,80 Kč
Rozdíl mezi příjmy a výdaji (+přebytek/-schodek)	-12 644,04 Kč

V letošním roce (2023) město plánuje opět schodkový rozpočet. Výdaje přesahují příjmy o **6,45 %**. Oproti předchozímu sledovanému roku se schválené příjmy zvýšily o **60,59 %** a schválené výdaje o **23,81 %**.

Tabulka 12 Rozpočtové výdaje roku 2022 do ochrany ŽP (vlastní zpracování z Monitor, ©2013-2023)

Schválené rozpočtové výdaje do ochrany ŽP dle odvětvového třídění			
Kategorie	Paragraf	Popis	Schválené
Ochrana vody	2321	Odvádění a čištění odpadních vod a nákl. s kaly	7 820,60 Kč
	2333	Úprava drobných vodních toků	850 Kč
Ochrana ovzduší	3714	Oprávnění ke snížení produkce skleníkových plynů	2 000 Kč
	3716	Monitoring ochrany ovzduší	47 Kč
Nakládání s odpady	3722	Sběr a svoz komunálních odpadů	4 020 Kč
	3724	Sběr a svoz ostatních odpadů	1 825 Kč
Ochrana biodiverzity a krajiny	3745	Péče o vzhled obcí a veřejnou zeleň	6 274,50 Kč
Celkem			22 837,1 Kč

Od minulého roku přibyla ve výdajích do ochrany ŽP položka „oprávnění ke snížení produkce skleníkových plynů, do které chce město vložit až **8,76 %** z celkových schválených výdajů do ochrany ŽP. Nejvýše opět město plánuje vkládat do „odvádění a čištění odpadních vod a nakládání s kaly“, které z celkových výdajů tvoří **34,26 %**. Celkové schválené výdaje do ochrany ŽP oproti roku 2022 se zvýšily **22,33 %**.

Ze schváleného rozpočtu města na rok 2023 tvoří celkové výdaje do ochrany ŽP **10,94 %**.

6.3 Aktivity města podporující ochranu životního prostředí

Město se aktivně zapojuje do tvorby aktivit přispívající k péči o ŽP.

6.3.1 Čištění řeky Bystřice

Každoroční dobrovolnická akce, která probíhá po celém úseku řeky, která náleží městu Velká Bystřice. Cílem akce je uklidit odpadky nacházející se v řece a jejím okolí. Akci

pořádá město Velká Bystřice ve spolupráci s Povodím Moravy. Povodí Moravy poskytuje ochranné pomůcky (pytle na odpad či rukavice). Posbíraný odpad je pomocí vlečky traktoru následně odvezen na skládku. Letos proběhne už XIX. ročník.

6.3.2 Uklid'me Velkou Bystřici

Akce probíhá v rámci výzvy Uklid'me Česko. Tento spolek se zaměřuje na úklid nepořádku a vzniklých nelegálních skládek po celé České republice. Skupiny dobrovolníků z celé republiky se tak registrují a v jeden den i s dalšími dobrovolníky se snaží uklidit místní okolí. Letos proběhl už X. ročník akce, do které se zapojilo po celé ČR více jak 2 000 skupin. Ve Velké Bystřici tuto akci pořádali skauti, kterým se letos v lese a v okolí přehrady podařilo posbírat 110 kg odpadu. (Uklid'me Česko, ©2014-2023)

6.3.3 Ekoseriál

Ve spolupráci s EKOKOM a.s., Elektrowin a.s. a s dalšími společnostmi, které se zabývají tříděním odpadu vytvořilo město od letošního roku rubriku do místních novin pod názvem „Ekoseriál“, ve kterém se snaží více apelovat na občany k recyklaci odpadu. Občané se v rubrice mohou dozvědět zajímavé informace, ale také vyluštit křížovku s touto tematikou nebo se i zúčastnit soutěže. (Bystřické noviny, ©2023, s. 22)

6.3.4 Průzkum domovního odpadu

Dne 17.5. 2021 ve Velké Bystřici proběhl průzkum odpadu z domovních popelnic. Popeláři tak svezžený odpad vysypali na jedno místo a postupně roztříďovali jednotlivé druhy odpadu. Přišli na to, že by se dalo více jak 50 % odpadu recyklovat. Tato akce proběhla v rámci spolupráce s EKOKOM a.s. a SUEZ CZ a.s., aby více občany iniciovali k třídění odpadu. Z této akce také vzniklo video, které je dostupné na YouTube kanále. (Pojďme to dotřídit! Rozbor odpadu ve Velké Bystřici, 2021)

6.4 Projekty města přispívající k ochraně žp

V rámci strategického programu města si Velká Bystřice stanovila opatření tzv. projekty, kterými se chce v rámci zeleně a kvalitního ŽP zabývat.

Zlepšování kvality ovzduší

- Předmětem projektu je realizování osvětových kampaní pro zlepšení stavu ovzduší v topné sezóně a podpora občanů k výměně zdroje vytápění.

- V rámci tohoto opatření byl realizovaný projekt:

Monitoring kvality ovzduší v Olomouckém kraji

- Ve Velké Bystřici byla umístěna monitorovací stanice pro měření kvality ovzduší, zaměřená především na PM10, PM2,5 a NOx. Projekt má za úkol seznámit občany s kvalitou ovzduší, a na základě výsledků jej podpořit ke snížení tvorby emisí.
- Město má v plánu se dále zapojit do monitorování stavu „svého“ ovzduší. (Program rozvoje města Velká Bystřice na období 2016–2025, © 2000–2023)

Vodní hospodářství

- V rámci problematiky vodstva. Město aktuálně řeší projekt, zabývající se rekonstrukcí náhonu. Konkrétně oprava koryta náhonu, zásobování studniční vody a zpracování manipulačního řádu.
- Dalším projektem je Protipovodňové opatření a boj proti suchu. Město plánuje drobné protipovodňové úpravy (např. vsakovací remízky a nádrže), dále chce motivovat občany k budování zařízení na sběr dešťové vody a údržbu malých vodních ploch.
- V rámci tohoto opatření byl realizovaný projekt:

Zelené střecha v MŠ Velké Bystřice

- Projekt řešil vybudování vegetační střechy v mateřské škole ve Velké Bystřici. Cíle projektu bylo omezení dopadů klimatických změn a zadržování srážkové vody na ploše střechy. (Mapa projektů, ©2023)

Odpadové hospodářství

- Záměrem projektu je rozvíjení odpadového centra.
- Předcházení vzniku jednorázového nádobí. Cílem projektu je pořízení víceúčelového nádobí včetně myčky, která slouží k následné údržbě nádobí.
- Kompostéry pro občany. Projekt řešil pořízení kompostérů pro občany v obcích náležících do mikroregionu Bystřička. V rámci projektu byly zakoupeny štěpkovače dřevní hmoty i pro domácí štěpkování. (Odpadové hospodářství, ©2023)

Údržba veřejné zeleně

- Výsadba alejí na všech výpadových cestách z města Velké Bystřice.
- Zanechat a rozvíjet místní park.
- Územní ekologická ochrana místních významných území a lokalit. Cílem je vyhlášení přírody památky, chráněného území Vrtov, bohužel stále probíhá majetkoprávní spor o přístupu do oblasti. (Mapa projektů, ©2023)

Další:

- Údržba cyklostezek. Město má za cíl průběžnou údržbu (péče o zeleň kolem cyklostezek, značení a úpravy povrchů).
- Podpora trvale udržitelného způsobu života (environmentální výchova). Město má snahu podporovat a motivovat občany k péči o ŽP, prostřednictvím workshopů nebo přednášek. (Program rozvoje města Velká Bystřice na období 2016–2025, © 2000–2023)

6.5 Strukturovaný rozhovor

Pro lepší získání informací a skutečného názoru o problematice ŽP ve městě Velká Bystřice byl veden polostrukturovaný rozhovor. Rozhovoru se účastnili dva respondenti, kteří se v rámci své pracovní náplně zabývají touto problematikou.

První rozhovor se uskutečnil dne 27.3. 2023 s úředníkem městského úřadu Velké Bystřice s magistrou Marikou Dvořákovou, která svojí pracovní činnost vykonává jako vedoucí na stavebním úřadě.

1. Jaká je Vaše pracovní náplň (povinnosti) v oblasti ochrany životního prostředí?

V rámci své práce mám za povinnosti především zajistit, aby žadatelé o umístění či povolení stavby předložili s dokumentací stanoviska orgánů ochrany životního prostředí z hlediska ochrany ovzduší, vodního hospodářství, odpadového hospodářství, zemědělského půdního fondu, lesního hospodářství; tyto orgány jsou dotčenými orgány v průběhu celého řízení. Podílím se také na ukládání, pokut za porušení zákonů nebo předpisů týkajících se životního prostředí.

2. Máte jako zaměstnanec městského úřadu možnosti podávat podněty či připomínky k ochraně životního prostředí?

Ano mám, jako každý občan.

3. Jak často řešíte stavby, které při posuzování mají negativní vliv na životní prostředí?

Obecně má negativní vliv na životní prostředí téměř každá stavba. Stavbu, která by vyžadovala posouzení vlivu na životní prostředí podle zákona 100/2001 Sb., posouzení EIA jsme ve městě měli za posledních 5 let jednu.

4. Dostáváte od občanů podněty, připomínky nebo stížnosti týkající se životního prostředí ve městě?

Jako stavební úřad takové stížnosti obvykle nedostáváme, kromě stížností sousedů např. na prašnost při provádění stavby. V rámci celého úřadu nejvíce dostáváme stížnosti na nedostatek místa v kontejnerech na tříděný odpad, tato problematika ovšem spadá do kompetencí místních technických služeb.

5. Kolik ročně uložíte pokut za porušení zákonů či předpisů týkajících se ochrany životního prostředí.

Pokuty za nedodržení legislativy v ochraně životního prostředí se v našem městě udělují málo. Za poslední rok šlo o jednu pokutu za odklad odpadu mimo vyhrazené místo.

Druhý rozhovor se uskutečnil 2.5.2023 s místostarostou města Velké Bystřice s doktorem Jiřím Pospíšilem.

1. Jak hodnotíte aktuální stav životního prostředí ve městě Velké Bystřice?

Dle mého názoru je aktuální stav životního prostředí obrazem širšího územního celku než naše město. Tento stav je ovlivněn polohou Velké Bystřice v blízkosti Olomouce, ale na úpatí Oderských Vrchů a Nízkého Jeseníku

Co se týče ovzduší, tak největším problémem jsou zde lokální topeniště v zimním období a poměrně hustá doprava na páteřní komunikaci (Olomouc-Hlubočky). Díky tomu, že se Velká Bystřice nachází v údolí, toto ovzduší zde přetrvává delší dobu.

U vodního hospodářství bylo ve městě v nedávné době provedeno bakteriální čištění přehrady, problémem jsou ovšem vody na přítocích. Pro eliminaci přívalových dešťů byl vybudován retenční a zasakovací remíz u hřbitova. Zadržování vody v krajině nebo

využívání dešťové vody není ve městě nějak více řešeno. Na intenzifikaci a modernizaci ČOV se neustále pracuje, otázkou zůstává kvalita stokové sítě a případné prosakování splaškových vod.

U tvorby krajiny byla v minulosti provedena výsadba několika alejí, ale to je vše.

Co se týče biodiverzity, tak město nemá příliš nástrojů, jak podpořit tuto složkou životního prostředí.

2. Na jakou složku životního prostředí (voda, ovzduší atd.) se podle Vás nejméně město zaměřuje?

Město se zaměřuje na všechny aspekty, ale některé se daří více jiné méně. Je otázkou, jak moc může jednotlivé složky město ovlivňovat. Za mě jde především o hluk a biodiverzitu, je to způsobeno, že město nemá prostředky, jak tyto složky smysluplně ovlivňovat.

3. Plánujete v nejbližší době další projekty související s ochranou životního prostředí?

Jednoznačně! V současnosti se řeší projekty týkající se odpadového hospodářství a monitoring ovzduší. Další projekty jsou v přípravě.

4. Mají podle Vás místní obyvatelé zájem o ochranu životního prostředí?

Ano. Školka má pro děti ekokroužek, škola a spolky provádí úklidové akce, občané se starají o stromy.

5. Myslíte si tedy, že by městu prospěla další environmentální akce, do které by se zapojili i místní obyvatelé?

Určitě, myslím si, že co se týče jiných akcí (čistění řeky Bystřičky), tak občané ukázali, že jsou v této oblasti opravu akční a rádi se do dalších akcí zapojí.

6.6 Souhrn a zhodnocení analytické části

Pro lepší zhodnocení analytické části a tvorby návrhu opatření byla vytvořena SWOT analýza z posouzení jednotlivých složek životního prostředí ve městě Velké Bystřice.

Tabulka 13 SWOT analýza přístupu města k životnímu prostředí

Silné stránky (S)	Slabé stránky (W)
<ul style="list-style-type: none"> • Účast v soutěžích za třídění odpadu • Různorodost kontejnerů na tříděný odpad • Odpadové centrum • Vlastní mechanicko-biologická ČOV • Vysoký podíl obyvatel napojených na kanalizaci 	<ul style="list-style-type: none"> • Velký podíl orné půdy • Silně znečištěné ovzduší v topném období • Chybí stálá stanice na měření kvality ovzduší
Příležitosti (O)	Hrozby (T)
<ul style="list-style-type: none"> • Výsadba zeleně • Zájem obyvatel o ochranu přírody • Osvěta obyvatel • Spolupráce s organizacemi, které se zabývají ekologií 	<ul style="list-style-type: none"> • Znečišťování kvality ovzduší • Umístění odpadu mimo vyhrazená stanoviště s kontejnery • Neochota občanů spolupracovat

Problematika ochrany ŽP ve městě Velká Bystřice není městu cizí. Po analýze jednotlivých složek ŽP bylo zřejmé, že největší úsilí dává město do odpadového hospodářství. Ve městě se nachází mnoho stanovišť s velkým počtem druhů kontejnerů na recyklaci. Město se také může chlubit odpadovým centrem, které slouží, jakou sběrný dvůr. Další věcí, kterou se město může chlubit je druhé místo v soutěži za třídění odpadu. Díky protékající řece má město i sestavený povodňový plán. Město má svojí vlastní mechanicko-biologickou ČOV, na kterou je napojeno zhruba 83 % objektů. Hůře je na tom půda, kde největší podíl tvoří půda orná. Městu chybí více ploch s ovocnými sady či loukami. Ovzduší v topné sezóně je zde opravdu znečištěné. Pomocí stanice na monitoring ovzduší se město dozvědělo o jednotlivých hodnotách, které i kolísaly mezi imisními limity. Město o této problematice ví, v plánu má i novou stanici na měření kvality ovzduší a chce více apelovat na občany na snižování topení ve starých kotlech.

Po finanční stránce se město snaží vkládat stále více financí do této problematiky. Zhruba 30 % z celkových výdajů města jde na ochranu ŽP. Město stále více rozšiřuje jednotlivé odvětví, které financuje.

Město má také v plánu mnoho projektů, které přispívají k ochraně ŽP. Řada z nich je už v procesu dokončení.

Z řad úředníků pracujících na městském úřadě ve Velké Bystřici se o ŽP v rámci svých povinností, zaobírá úřednice ze stavebním úřadě. Zastupitelé města mají pro ŽP pochopení a aktivně ho ve městě řeší.

Je zde spousta dalších opatření, kterým se město zatím nevěnuje. Městu chybí nástroje na obnovu biodiverzity nebo přístroje na zachytání dešťové vody.

7 NÁVRHY PROJEKTŮ NA OPATŘENÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

7.1 Komunitní výsadba stromů

Projekt se zaměřuje na společnou výsadbu stromů v městském parku.

- Kde: Zadní část městského parku (nachází se zde menší koncentrace stromů).

Obrázek 8 Fotografie místa pro výsadbu stromů ve Velké Bystřici, vlastní zpracování

- Kdy: Akce by se měla uskutečnit v podzimních dnech, kdy je vhodné počasí pro výsadbu stromů a o víkendu, pro větší účast občanů.
- Partner akce: Akce bude uspořádána ve spolupráci s neziskovou organizací Sázíme budoucnost, která se právě zaměřuje na výsadbu stromů nejen pro obce nebo firmy, ale také sama pořádá sázecí akce. Tako organizace sama vyhledává obce, které by o výsadbu stály. (Sázíme budoucnost, © 2019–2023)
- Počet stromů: 26 ks

Tabulka 14 Počet a cena stromů na sázení (Listnaté stromy – ceník, © 2019-2023)

Druh stromu	Počet kusů	Cena za kus
Buk	7	590 Kč
Dub	8	450 Kč
Javor	6	1000 Kč
Kaštan	5	700 Kč
Celkem	26	18 230 Kč

- Rozpočet projektu: 21 230 Kč (18 230 Kč (stromy), 3 000 Kč (občerstvení pro zúčastněné – poplatky, čaj, voda atd.)).

- Financování: Sázíme budoucnost, SFŽP, vlastní zdroje
 - Organizace Sázíme budoucnost díky svým sponzorům tyto akce podporuje také finančně, stejně tak SFŽP, který financuje projekty v rámci ochrany a péče o ŽP. (Sázíme budoucnost, © 2019–2023)
- Účastníci: Především občané, kteří se pomocí internetové stránky města zaregistrují, pro byla očekávaná účast.
- Potřebné nářadí: Od organizace Sázíme budoucnost máme možnost vypůjčit si potřebné nářadí, také technické služby města nářadí vypůjčí, popř. účastníci si donesou nářadí své.
- Co bude potřeba před zahájením akce: Úprava a příprava půdy na sázení – zajistí technické služby města, nákup občerstvení – zajistí město.

Obrázek 9 Návrh plakátu na akci komunitní výsadbu stromů, vlastní zpracování

7.2 Enviromentální osvěta občanů a finančních podporách

Projekt se především zaměřuje na enviromentální výchovu a osvětu občanů žijících ve Velké Bystřici. Projekt se také řeší sdílení informací o možných finančních podporách a dotací pro občany pro ekologičtější žití. Cílem projektu je, aby občané v rámci osvěty přišli na ekologičtější variantu. Především se cílí na výměnu kotlů, kde ve městě v topném období je o dost zhoršené ovzduší právě těmito zastaralými kotly.

- Jak bude projekt probíhat: Informace budou dostupné na internetových stránkách města a místních novinách. Bude také pozváno několik odporníku, kteří se touto problematikou zaobírají. Semináře budou probíhat v místní knihovně jednou za 14 dní po dobu tří měsíců (zhruba 6 přednášek), prostory v knihovně jsou menší, proto bude více přednášek. Zájemci se budou moct registrovat na internetové stránce města nebo v místní knihovně. Odborník také přijde odpřednášet místnímu spolku seniorů, kteří se o probíhajících přednáškách nemusí jednoduše dozvědět. Během městských akcí bude mít svůj stánek také tato osvětová kampaň, výhodou stánku je osobní interakce s odborníky, kteří jsou hned schopni odpovědět na položené dotazy.
- Rozpočet projektu: 22 000 Kč (5 000 Kč propagační materiál – tvorba a tisky plakátu (Výhodný tisk, © 2013-2023), 5 000 Kč (náklady na provoz přednášky, energie, atd), 12 000 Kč (přípatky odborníků – 2 000 Kč jeden seminář))
- Financování: SFŽP, vlastní zdroje
 - V rámci financování z SFŽP se bude osvěta nejvíce zaměřovat na Kotlíkovou dotaci, Novou zelenou úsporu a program Dešťovka. Specialisti a konzultanti na programy a dotace z budou financování v rámci své práce.

Obrázek 10 Návrh plakátu na seminář

7.3 Zachytávání srážkové vody

Projekt se zaměřuje na znovu využití srážkových vod ve městě Velké Bystřice. Využitá srážková voda ve městě může mít mnoho výhod pro ŽP a může pomoci snížit spotřebu pitné vody na veřejné účely.

- Prostředek na zachytávání vody: Podzemní nádrž na zachytávání dešťové vody o objemu 10 000 litru.

- Kde: Nádobu se bude nacházet pod střechou městské galerie a veřejných toalet nedaleko parku a mateřské školy. Bude tudíž napojena na vodu ze střešního žlabu a odtokového potrubí ze střech galerie a veřejných toalet.

Obrázek 11 Fotka místa umístění podzemní nádrže. (Mapy.cz, vlastní zpracování)

- Využití zachycené vody: Nádobu je na místě, kde se mnoho příležitostí, jak tuto zadrženu vodu zužítkovat. Nádobu bude především napojena na místní veřejné toalety a voda se využije při jejím splachování. K nádobě se bude moct připojit hadice na zalévání, a tak bude zalévání místních rostlin nacházejících se v parku o mnoho snazší než doteď. Dále může zachycenou vodu využít i mateřská škola nacházející se nedaleko nádoby.
- Rozpočet projektu: 97 000 Kč (67 000 Kč (nádrž), 20 000 Kč (potřebné součástky: čerpadlo, trubky), 10 000 Kč (práce potřebná k instalaci nádoby)).

(Produkty – Dešťovka. eu, ©2023)

- Financování: 82 450 Kč (EU (OPŽP- 85 % z rozpočtu projektu)), 14 550 Kč (vlastní zdroje- 15 %)
 - OPŽP 2021–2027 vydal výzvu zabývající se zachytáváním srážkové a šedé vody a jejich další využití, o kterou si může zažádat i obec. (Nabídka dotací, ©2023)

7.4 Další možná doporučení

Osvěta a vzdělávání školáků

Děti jsou budoucností naší společnosti, a proto je důležité, aby měli znalosti a vědomosti o vlivu člověka na přírodu a o tom, jak mohou přispět k udržitelnému rozvoji. Školáci by měli být vedeni k tomu, aby rozuměli významu ochrany přírody a vodních zdrojů, poznávali druhy živočichů a rostlin, a chápali význam recyklace a odpadového hospodářství.

Existuje mnoho programů pro vzdělávání školáků v oblasti životního prostředí. Ve školách by mohli provozovat praktické aktivity: např. úklidové akce, starání se o zeleň okolo školy, výroba recyklovaných předmětů, šetření vodou a elektřinou v rámci školy. Výukové programy o recyklaci a odpadovém hospodářství: tyto programy mohou zahrnovat vzdělávání o třídění odpadů, recyklaci a výrobě kompostu nebo výuka o změnách klimatu: Školáci by měli být seznámeni s příčinami změn klimatu, dopady těchto změn na životní prostředí a možnostmi, jak přispět k ochraně klimatu. Tento typ projektů také finančně podporuje SFŽP.

Obnovení biodiverzity

Ve Velké Bystřici chybí nástroje na obnovení a zachování biodiverzity. Existuje spousta aktivit pro obnovení biodiverzity, jejíž náklady nejsou tolik náročné. Jedna z nich je vytvoření tzv. motýlích luk, tyto louky jsou vytvořeny z lučních květin, které jsou přínosné pro hmyz především motýly. Další možnou aktivitou je vytváření míst pro hnízdění ptáků a hmyzu: Hnízdní budky pro ptáky a hmyzí hotely jsou skvělým způsobem, jak poskytnout prostor pro hnízdění a přezimování pro místní druhy. Skvělým místem pro projekty by byla školní plocha, která díky rekonstrukci budovy ztratila svoji zeleň. Tyto aktivity jsou skvělé pro místní spolky (skauty) nebo školu, proto by nebylo na škodu, kdyby obec této příležitosti využila a se spolky či školou spolupracovala.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zanalyzovat současný stav ŽP ve městě Velké Bystřice a z vytvořené analýzy navrhnout nová opatření, která by přispěla ke zlepšení stavu ŽP v městě Velká Bystřice.

V teoretické části se nachází základní východiska pro pochopení problematiky ochrany ŽP. Další kapitola se zaměřuje na charakteristiku obce, její rozdělení, orgány a jejich pravomoci při ochraně ŽP v rámci České republiky. Následná kapitola vymezuje principi financování ze zdrojů mezinárodních, centrálních a územních. Poté se zaměřuje na sestavení rozpočtu měst či obcí a rozpočtové třídění obcí na jednotlivé druhy příjmů a výdajů z pohledu ochrany ŽP. Poslední kapitola teoretické části se zaměřuje na hlavní problémy ŽP ve městech, jako znečištění ovzduší, nedostatek vody či tvorba komunálního odpadu. S tím se pojí i nástroje na jeho reálná řešení a omezení.

Praktická část se zaměřuje na ŽP ve městě Velká Bystřice a jeho postavení k této problematice. Nejdříve je charakterizováno město. Poté je provedena analýza stavu jednotlivých složek ŽP ve městě se nacházející, financování ŽP z rozpočtu města. Jsou zde uvedeny i jednotlivé části a paragrafy do jakých oblastí město vkládá finance. Město se snaží podílet a vytvářet akce, které napomáhají k ochraně ŽP, toto téma je ukázáno v další podkapitole analýz. Součástí praktické části jsou i analýzy aktuálních projektů, kterých se město snaží docílit. Praktické část uvádí dva řízené rozhovory, s úřednicí z místního městského úřadu a s místostarostu města.

Z analýz a získaných informací se poslední část bakalářské práce zaměřuje na 3 návrhy opatření pro zlepšení ŽP ve městě. První se zabývá společnou výsadbou stromů v místním parku, do které se zapojí i místní občané. Další se zaměřuje na osvětu občanů v rámci získání dotací pro podporu stavu ŽP a jeho zlepšení. Poslední projekt má za cíl pořízení podzemní nádrže na zachytávání srážkové vody k opětovnému využití. Jsou zde i další doporučení pro město, jak zkvalitnit místní stav ŽP.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Abeceda fondů EU 2021-2027: *Jak fungují evropské fondy?: jak a na co lze žádat o dotaci?: kam se obrátit pro radu?*, 2022. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Národní orgán pro koordinaci. ISBN 978-80-7538-420-1.

BITTNER, Michal, 2013. *Úvod do udržitelného rozvoje: souvislosti enviromentálního pilíře*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-6622-9.

BRUNN, Stanley D. et al., 2016. *Cities of the world: Regional patterns and urban environments*. Šesté vydání. Lanham; Boulder; New York; London: Rowman & Littlefield. ISBN 978-1-4422-4916-5.

Bystřické noviny [online], ©2023. Velká Bystřice: Město Velká Bystřice, 2023(3) [cit. 2023-04-21]. Dostupné z: file:///C:/Users/Asus/Desktop/bystricke_noviny_03_2023.pdf

ČESKO. Vyhláška č. 412 ze dne 23. listopadu 2021 o rozpočtové skladbě. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2021, částka 186. Dostupné také z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Vyh_2021-412_o-rozpocetove-skladbe.pdf

ČESKO. Vyhláška č. 8 ze dne 12. ledna 2021 o Katalogu odpadů a posuzování vlastností odpadů: (Katalog odpadů). In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: https://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/26B2B93E9CCDE5B0C125865B002C4914/%24file/VYHL_010521_OL.pdf

ČESKO. Zákon č. 114 ze dne 25. března 1992 o ochraně přírody a krajiny. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: https://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/58170589E7DC0591C125654B004E91C1/%24file/z114_1992.pdf

ČESKO. Zákon č. 17 ze dne 16. ledna 1992 o životním prostředí. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-17>

ČESKO. Zákon č. 201 ze dne 13. června 2012 o ochraně ovzduší. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: https://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/9F4906381B38F7F6C1257A94002EC4A0/%24file/201_2012.pdf

ČESKO. Zákon č. 250 ze 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73. Dostupné také z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Zak_2000-250_uplne-zneni-k-21-2-2017.pdf

ČESKO. Zákon č. 274 ze dne 2. srpna 2001 o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-274>

ČESKO. Zákon č. 541 z 23. prosince 2020 o odpadech. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: https://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/E4044163A66CAA76C1258655002DE3C9/%24file/OL_541_2020.pdf

DAMOHORSKÝ, Milan a Tereza SNOPKOVÁ, 2015. *Role obcí v ochraně životního prostředí z pohledu práva*. Praha: Eva Rozková. ISBN 978-80-87975-31-2.

EKO-KOM [online], ©2011–2023. Praha: EKO-KOM a. s. [cit. 2023-04-19]. Dostupné z: <https://www.ekokom.cz>

Finanční nástroje, © 2008–2023. *Ministerstvo životního prostředí ČR* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/financni_nastroje

GURJAR, Bholu R., 2010. *Air pollution: Health and Environmental Impacts*. Boca Raton. ISBN 978-0-4290-7559-9.

HRNČÍŘ, Petr, 2019. Dotace ČOV pro obce (města a vesnice). *Magazín čistírny odpadních vod* [online]. Hořepník: Magazín čistírny odpadních vod [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: http://www.cistirny.net/dotace-cov-pro-obce-mesta-a-vesnice/?fbclid=IwAR3hETOUdIyxrvHk81nh_o81nZrkdD2icaY3rh2MIM6vDc-UZiGc0fmmi4I

Interaktivní mapa kvality ovzduší města Olomouce, ©2023. *Statutární město Olomouc* [online]. Olomouc: BastArt [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: <https://www.olomouc.eu/obcan/bezpecnost/monitoring-ovzdusi/mapa-kvality-ovzdusi>

JANČÁŘOVÁ, Ilona, 2015. *Právo životního prostředí: zvláštní část*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-2108-041-6.

JANČÁŘOVÁ, Ilona, 2016. *Právo životního prostředí: obecná část*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-2108-366-0.

JELÍNKOVÁ, Jitka, 2017. *Občan, spolek, obec a úřad v ochraně životního prostředí: praktický průvodce*. 1. vyd. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0-508--3.

KURRER, Christian. Politika životního prostředí: obecné zásady a základní rámec, 2022. ©*Evropský parlament* [online]. Belgie: Evropský parlament. [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/71/politika-zivotniho-prostredi-obecne-zasady-a-zakladni-ramec>

Listnaté stromy – ceník, © 2019–2023. *Arnika* [online]. Hostivice: Arnika [cit. 2023-05-16]. Dostupné z: <https://www.arnikaskolky.cz/ceniky/listnate-stromy/>

MALČEKOVÁ, Hana a Vlastimil ŠIMEK, 2014. *Průvodce odpadovým hospodářstvím*. Praha: Linde Praha. ISBN 978-80-7201-905-2.

Mapa projektů, ©2023. *DotaceEU.cz* [online]. Praha: ©2023 Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Evropská unie [cit. 2023-05-17]. Dostupné z: <https://dotaceu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/mapa-projektu>

Mapy. cz, © 2023. *Seznam. cz, a. s.* [online]. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://mapy.cz/turisticka?x=15.6252330&y=49.8022514&z=8&base=ophoto>

MARKOVÁ, Kateřina, 2014. *Uvedení do studia životního prostředí* [online]. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně [cit. 2023-01-16]. ISBN 978-80-7414-853-8. Dostupné z: file:///C:/Users/Asus/Desktop/32e_final_tisk.pdf

MATTHEWS, John A., 2014. *Encyklopedia of environmental change: vol. 1*. Los Angeles: SAGE Publications. ISBN 978-1-4462-4711-2.

Monitor: kompletní přehled veřejných financí [online], ©2013-2023. Praha: Ministerstvo financí [cit. 2023-04-12]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz>

Nabídka dotací, ©2023. *Operační program Životní prostředí* [online]. Brusel: Evropská unie [cit. 2023-05-17]. Dostupné z: <https://opzp.cz/nabidka-dotaci/>

Náše poslání – Smysl naší činnosti, © 2023. *Recovera Využití zdrojů a.s.* [online]. Praha: Recovera Využití zdrojů [cit. 2023-03-29]. Dostupné z: <https://www.recovera.cz/o-nas/nase-poslani/>

O SFŽP ČR, ©2023. *Státní fond životního prostředí České republiky* [online]. Praha: Státní fond životního prostředí ČR [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://www.sfzp.cz/o-sfzp-cr/>

Ocenění Velké Bystřice: Velká Bystřice obsadila 2. místo za třídění odpadu, © 2000–2023. *Město Velká Bystřice* [online]. Velká Bystřice: Město Velká Bystřice [cit. 2023-04-

15]. Dostupné z: <https://www.velkabystrice.cz/cs/mesto/media/tiskove-zpravy/oceneni-velke-bystrice.html>

Odpadové hospodářství, ©2023. *Město Velká Bystřice* [online]. Velká Bystřice: Město Velká Bystřice [cit. 2023-03-27]. Dostupné z: <https://www.velkabystrice.cz/cs/mesto/odpadove-hospodarstvi/>

PEKOVÁ, Jitka, Pilný JAROSLAV a Marek JETMAR, 2012. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolter Kluwer Česká republika. ISBN 978-80-7357-936-4.

Pojďme to dotřídit! Rozbor odpadu ve Velké Bystřici, 2021. In: *YouTube video* [online]. Točím stříhám [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=J-rPTJr0UU&ab_channel=To%C4%8D%C3%ADmast%C5%99%C3%ADh%C3%A1m

POLÁŠKOVÁ, Anna a kol., 2011. *Úvod do ekologie a ochrany životního prostředí*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-1927-9.

Povodňový plán města Velká Bystřice, © 2010–2023. *Portál obce* [online]. Brno: ENVIPARTNER [cit. 2023-03-31]. Dostupné z: <https://www.portalobce.cz/povodnovy-plan/veb-odtokove-pomery>

Produkty, © 2023. *Dešťovka. eu* [online]. Praha: Dešťovka. eu [cit. 2023-05-16]. Dostupné z: <https://eshop.destovka.eu/produkty/>

Program rozvoje města Velká Bystřice pro období 2016–2025, © 2000–2023. *Město Velká Bystřice* [online]. Velká Bystřice: Publikační a redakční systém Public4u [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://www.velkabystrice.cz/cs/mesto/program-rozvoje-mesta.html>

Statistika, © 2000–2023. *Město Velká Bystřice* [online]. Velká Bystřice: Město Velká Bystřice [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://www.velkabystrice.cz/cs/mesto/zakladni-udaje-o-velke-bystrici/statistika.html>

Strategický rámec České republiky 2030 [online], 2017. *Úřad vlády České republiky*. Praha: Polygrafie Úřadu vlády České republiky [cit. 2023-02-12]. ISBN 978-80-7440-188-6. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/ceska_republika_2030/\\$FILE/OUR_Strategicky_ramec_20181015.pdf.002.002.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/ceska_republika_2030/$FILE/OUR_Strategicky_ramec_20181015.pdf.002.002.pdf)

Tvorba a tisk levných plakátů, © 2013–2023. *Výhodný tisk s.r.o.* [online]. Karlovy Vary: Výhodný tisk [cit. 2023-05-16]. Dostupné z: <https://www.vyhodnytisk.cz/plakaty/>

Uklid'me Česko [online], ©2014-2023. Brno: Uklid'me Česko [cit. 2023-04-21]. Dostupné z: <https://www.uklidmecesko.cz/>

Velká Bystřice imisní monitoring [online], 2022. Velká Bystřice: Envirotech [cit. 2023-04-04]. Dostupné z: <http://portal.envitech.eu:81/ovzdusi-bystrice/>

Velká Bystřice, 2018. *Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Olomouckého kraje* [online]. Olomouc: © Krajský úřad Olomouckého kraje, Hydrosft Veleslavín [cit. 2023-03-31]. Dostupné z: <https://prvk.olkraj.cz/prvk/karty/nahled/369>

Vstupní vzdělávání následné: Organizace a činnost veřejné správy [online] ©2022. *Ministerstvo vnitra České republiky*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: file:///C:/Users/Asus/Desktop/Kapitola_1-organizace_a_cinnost_verejne_spravy_-_20221228.pdf

Vše o veřejných financích, 2023. *Národní rozpočtová rada* [online]. Praha: Národní rozpočtová rada [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://www.rozpoctovarada.cz/o-verejnych-financich/vse-o-verejnych-financich/>

Zpráva o životním prostředí České republiky 2021, ©2022. *CENIA* [online]. Praha: Česká informační agentura životního prostředí [cit. 2023-03-15]. ISBN 978-80-7674-059-4. Dostupné z: <https://www.cenia.cz/publikace/zpravy-o-zp/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Atd.	A tak dále
ČHMU	Český hydrometeorologický ústav
ČOV	Čistička odpadních vod
DPH	Daň z přidané hodnoty
EIA	Posuzování vlivů na životní prostředí
EO	Ekonomické obyvatelstvo
EU	Evropská unie
FO	Fyzická osoba
Ha	Hektary
Kg	Kilogramy
Km	Kilometry
KO	Komunální odpad
Ks	Kusy
M	Metry
MAS	Místní akční skupina
MP	Pevné částice
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
Např.	Například
Např.	Například
NO ₂	Oxid dusičitý
NPŽP	Národní program životní prostředí
NZÚ	Nová zelená úspora
OH	Odpadové hospodářství
OPŽP	Operační program životní prostředí
OSN	Organizace spojených národů

OÚ	Obecní úřad
OZV	Obecně závazná vyhláška
PO	Právnícká osoba
Sb.	Sbírka zákonů
SEA	Posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí
SFŽP	Státní fond Životního prostředí
SO ₂	Oxid siřičitý
Tzv.	Takzvaně
ŽP	Životní prostředí

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Grafické znázornění značení druhového třídění (Provazníková, 2015, s 102, vlastní zpracování).....	25
Obrázek 2 Grafické znázornění značení odvětvového třídění (Provazníková, 2015, s 102, vlastní zpracování).....	26
Obrázek 3 Mapa města Velká Bystřice (Mapy. cz, ©2023).....	36
Obrázek 4 Interaktivní mapa průměrného jemného polétavého prachu MP10 za rok 2021 (Interaktivní mapa kvality ovzduší města Olomouc ©2023).....	38
Obrázek 5 Interaktivní mapa průměrného jemného polétavého prachu MP _{2,5} za rok 2021 (Interaktivní mapa kvality ovzduší města Olomouc ©2023).....	39
Obrázek 6 Interaktivní mapa průměrného oxidu dusičitého za rok 2021 (Interaktivní mapa kvality ovzduší města Olomouc ©2023)	39
Obrázek 7 Stanoviště sběrných kontejnerů na třídění v městě Velká Bystřice (Odpadové hospodářství, ©2023).....	42
Obrázek 8 Fotografie místa pro výsadbu stromů ve Velké Bystřici, vlastní zpracování.....	57
Obrázek 9 Návrh plakátu na akci komunitní výsadbu stromů, vlastní zpracování.....	58
Obrázek 10 Návrh plakátu na seminář.....	60
Obrázek 11 Fotka místa umístění podzemní nádrže. (Mapy.cz, vlastní zpracování)	61

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Jednotlivé paragrafy příjmů a výdajů ochrany životního prostředí.....	26
Tabulka 2 Hodnoty naměřené stanicí monitorující kvalitu ovzduší od 2019 do 2022 (Velká Bystřice imisní monitoring, 2022).....	37
Tabulka 3 Počet připojených obyvatel na ČOV ve městě Velká Bystřice (Velká Bystřice, © 2018).....	41
Tabulka 4 Produkce odpadu za rok 2021 a 2022 v městě Velká Bystřice.....	42
Tabulka 5 Příjmy odpadového hospodářství za rok 2021 a 2022 v městě Velká Bystřice..	43
Tabulka 6 Výdaje za odpadové hospodářství za rok 2021 a 2022.....	44
Tabulka 7 Rozpočet města Velká Bystřice v roce 2021 (vlastní zpracování z Monitor, ©2013-2023).....	46
Tabulka 8 Rozpočtové výdaje roku 2021 do ochrany ŽP.....	46
Tabulka 9 Rozpočet města Velká Bystřice v roce 2022 (vlastní zpracování z Monitor, ©2013-2023).....	47
Tabulka 10 Rozpočtové výdaje roku 2021 do ochrany ŽP (vlastní zpracování z Monitor,	48
Tabulka 11 Rozpočet města Velká Bystřice v roce 2022 (vlastní zpracování z Monitor, ©2013-2023).....	48
Tabulka 12 Rozpočtové výdaje roku 2022 do ochrany ŽP (vlastní zpracování z Monitor,	49
Tabulka 13 SWOT analýza přístupu města k životnímu prostředí.....	55
Tabulka 14 Počet a cena stromů na sázení (Listnaté stromy – ceník, © 2019-2023).....	57

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Podíl jednotlivých složek zemědělského půdního fondu (vlastní zpracování z Program rozvoje města Velká Bystřice na období 2016–2025, © 2000–2023)	45
Graf 2 Podíl jednotlivých složek nezemědělského půdního fondu (vlastní zpracování z Program rozvoje města Velká Bystřice na období 2016–2025, © 2000–2023)	45

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 Čistička odpadní vod ve Velké Bystřici (vlastní zpracování)	75
Příloha 2 Odpadové centrum ve Velké Bystřici (vlastní zpracování)	75
Příloha 3 Pozvánka na letošní čištění řeky Bystřice (Bystřické noviny, ©2023).....	76
Příloha 4 Osvědčení o podílu na zlepšení životního prostředí ve městě Velké Bystřice (Bystřické noviny, ©2023)	76
Příloha 5 Ukázka stránky Ekoseriálu z Bystřických novin (Bystřické noviny, ©2023) ...	77
Příloha 6 Pozvánka na Uklid'me Velkou Bystřici z letošního roku (Uklid'me Česko, © 2014-2023).....	77

*Příloha 1 Čistička odpadní vod ve Velké Bystřici
(vlastní zpracování)*

Příloha 2 Odpadové centrum ve Velké Bystřici (vlastní zpracování)

Příloha 3 Pozvánka na letošní čištění řeky Bystřice (Bystřické noviny, ©2023)

OSVĚDČENÍ

O PODÍLU NA ZLEPŠENÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Kolektivní systém Elektrowin tímto potvrzuje, že spolupracující partner

MĚSTO VELKÁ BYSTŘICE

v roce 2022 odevzdal ke zpětnému odběru a recyklaci **19 680 kg** elektrozařízení, které bylo následně zpracováno s využitím nejlepších dostupných technologií a v souladu s evropskými standardy.

Tím se podílí na:

snížení produkce skleníkových plynů o 234,93 tun CO ₂	množství vzrostlých smrků, které pohltí stejný objem CO ₂ – 91
omezení těžby o 11 537,71 litrů ropy	je to stejné jako PHM do osobního auta pro 432 cest Praha – Brno po D1
úspore 118 771,47 kWh elektrické energie	potřebné k 118 772 mycím cyklům myčky nádobí

recyklaci

11 381,53 kg železa to odpovídá množství železa potřebnému pro výrobu 467 kusů praček	395,55 kg mědi takové množství bylo zapotřebí pro ražbu 70 321 1€ mincí	484,49 kg hliníku to by posloužilo k výrobě 32 300 plechovek o objemu 0,33 l
--	--	---

Ing. Roman Tvrzník
předseda představenstva ELEKTROWIN a.s.

elektrowin

Vypočet proveden na základě výpočetního nástroje WEEE Fora ověřeného PPR Consultants bv
Vygenerováno dne: 04.04.2023

Příloha 4 Osvědčení o podílu na zlepšení životního prostředí ve městě Velké Bystřice (Bystřické noviny, ©2023)

Strana 22 BYSTRICKÉ NOVINY 03 / 2023

EKOSERIÁL

Která místa určená k odevzdání elektrozařízení to jsou?
 Ověřte si místa společně s dalšími výhodami k tomu prostřednictvím kalendářního systému, který nabízíme online. ☺
 Základní podmínky pro výstavbu nového elektrozařízení, nebo u příslušné adresy a plochy 0,85 až 0,90 m² - 1 bar, nikoli více, ale pouze upravené a větší než 75 cm. Měsíčně z nich je třeba odstranit. ☺
 Vyplňte si online i elektronický dotazník a budete mít všechny důležité údaje k vlastnímu projektu. Stačí kliknout a jít. ☺
 - www.mesto-bystricka.cz nebo obecní úřad městské části v místě projektu. Stačí kliknout a jít. ☺
 - www.elektrowin.cz
 Soubor informací k tomu na www.elektrowin.cz

Nezapomeňte na to, že odpad je možná přehlédnout. Když je určitě funkční, tak je možné použít a dát do sběrného odpadu v rámci svého projektu. Jasně, ale! www.jamgpat.cz

Proč?
 Proč? Elektrozařízení obsahují látky, které mohou být nebezpečné pro životní prostředí. Proč? Pokud se špatně zlikvidují, mohou být škodlivé pro životní prostředí. Proč? Pokud se špatně zlikvidují, mohou být škodlivé pro životní prostředí. Proč? Pokud se špatně zlikvidují, mohou být škodlivé pro životní prostředí.

Kdo jsme?
 Proč? Pokud se špatně zlikvidují, mohou být škodlivé pro životní prostředí. Proč? Pokud se špatně zlikvidují, mohou být škodlivé pro životní prostředí. Proč? Pokud se špatně zlikvidují, mohou být škodlivé pro životní prostředí.

Co se s ním stane, když ho odevzdáte?
 Odevzdání ho k odbornému rozložení, které zajistí správné rozložení a následnou likvidaci. Pokud budete mít nějaké dotazy, můžete se obrátit na naše kontaktní osoby. Pokud budete mít nějaké dotazy, můžete se obrátit na naše kontaktní osoby.

JŠE 17 LET JEMĚ TU PRO VÁS
ZÁLEŽÍ NA KAŽDÉM Z NÁS

elektrowin

www.elektrowin.cz

Príloha 5 Ukážka stránky Ekoseriálu z Bystrických novin (Bystrické noviny, ©2023)

Uklidme Česko

Uklidme Velkou Bystřici

1. dubna 2023

Sejdeme se v 9:00 u rybníka Na Letné

zvou skauti z Velké Bystřice

Kontakt: Marek 721 206 116 Jirka 776 681 081

www.UklidmeCesko.cz

KB Nadace Jistota GARNIER SKODA Coca-Cola EKO KOM

Príloha 6 Pozvánka na Uklidme Velkou Bystřici z letošního roku (Uklidme Česko, ©2014-2023)